Ἔτος Γ 1886 — Ἐν Ἀθήναις 7 Δεκεμβρίου — Ἀριθ. 145

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ
Προπληρωτέα
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ἐν Ἑλλάδι . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ . . . Φρ. χρ. 12

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΕΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ»
Ἐν ὁδῷ Πετράκη ἀριθ. 1.
(Παρὰ τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ)

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ
ΜΕΤΑ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ Πορφυρογέννητος. — Ἡ Ἑορτή. — Νύκτες φθινοπώρου. — Καὶ φίλην καὶ βαρείαν ἄνευ φιλῆς καὶ βαρείας. — Ἀπαντήσεις ἄνευ ἐρωτήσεων. — Ἐν ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΙ Ὁ Νυμφικὸς δακτύλιος (Ποίημα Δ. Ν. Μακρυγιάννη). Ἐν ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΙ Ἡ πόλιορκία τῆς Φλωρεντίας (Μυθιστόρημα).

ΟΡΟΙ ΝΕΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Οἱ ἐκ τῶν κκ. Συνδρομητῶν ἡμῶν ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐξακολουθήσωσιν ὄντες τοιοῦτοι καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς Δ' τῆς «Ἑβδομάδος» ἔτος, ὀφείλουσι ν' ἀποστείλωσι τὴν συνδρομήν των ἐντὸς τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου.

Τὸ πρῶτον φύλλον τοῦ Ἰανουαρίου θ' ἀποσταλῇ ἄνευ οὐδεμιᾶς φιλικῆς ἐξαιρέσεως μόνον πρὸς τοὺς ἔχοντας ἤδη πληρώσῃ.

Πᾶσαι ἀνεξαιρέτως αἱ συνδρομαὶ ἀποστέλλονται ἀπ' εὐθείας καὶ ἄνευ μεσολαβήσεως ἀντιπροσώπων, εἶναι δὲ δεκτὰ πάντος ἔθνους χαρτονομίσματα καὶ γραμματόσημα ἑλληνικὰ καὶ γαλλικά.

Τῆς ἀπ' εὐθείας πληρωμῆς δὲν ἐξαιροῦνται οὐδ' αἱ Ἀθῆναι καὶ ὁ Πειραιεύς, ὥστε πᾶς τυχὸν παρουσιασθησόμενος εἰσπράκτωρ διὰ τὸ ἔτος 1887 βεβαίως ἐνεργεῖ δι' ἰδίων λογαριασμῶν.

Πᾶς πληρώσας τὴν συνδρομήν του καταγράφεται ἐν ταῖς μητρώοις τῶν συνδρομητῶν, εἰδοποιεῖται δὲ διὰ τῆς ἀλληλογραφίας τῆς «Ἑβδομάδος» καὶ οὐδὲν πλέον.

Εὐχαριστοῦντες τοὺς ἀπανταχοῦ φιλοκερδῶς καὶ δι' ἰδίας πολλάκις ζημίας ἀντιπροσωπεύσαντας τὴν «Ἑβδομάδα» ἀνταποκριτὰς αὐτῆς, ὡς καὶ τοὺς ἀντὶ ἐλαχίστης ἀμοιβῆς ἀναδεχθέντας τὸ ὀχληρότατον τῶν βαρῶν παρακαλοῦμεν αὐτοὺς νὰ μὴ παύσωσι περιμένοντες καὶ ἐργαζόμενοι ὑπὲρ τῆς «Ἑβδομάδος», ἥτις θέλει διατηρῇ ἀσβέστου τὴν πρὸς αὐτοὺς εὐγνωμοσύνην.

Ο ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΣ

Οἱ ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ ἐργαζόμενοι Ἕλληνες, καὶ οἱ ἐν τῇ ἀνελεύθερῳ Ἑλλάδι δουλεύοντες, μὴ λαβόντες ποσῶς ὑπ' ὄψιν τὰς ἀντιθραστικὰς τάσεις τῶν μέν, οὐδὲ τὰς πρὸς ἐκμεταλλευσιν τάσεις τῶν δέ, ἀλλὰ κατανοήσαντες τὴν ἀληθῆ σημασίαν τῆς ὑπατης ταύτης τῶν βασιλικῶν ἐορτῶν καὶ κατὰ πόσον ἡ ἑορτὴ αὕτη συνδέεται πρὸς τὰ ἐθνικὰ ὄνειρα, ἐν συγκινήσει ἐπανηγύρισαν καὶ ἐγκαρδίως συνεχάρησαν τὸν πορφυρογέννητον διάδοχον τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου.

Πολλὰ ἐλέχθησαν καὶ πολλὰ ἐγράφησαν, πάντα ἐξηγητικὰ τῶν μεγάλων ἐννοιῶν, ἃς τὸ ὄνομα Κωνσταντῖνος ἐν ἑαυτῷ ἐγκλείει, καὶ πρὸ τῶν ὁποίων ὀφείλει πᾶς τις νὰ ἀποκοιμίσῃ, νὰ θαμβῇ ἔστω, τὰς ἰδέας, ἃς τὸ ἑλληνίζον πνεῦμα τοῦ ἰθνέους ἀτῶνος ὑπαγορεύει.

Ἐφ' ὅσον ἐθνικότης τις διαιρεῖται εἰς ἐλευθέρους καὶ εἰς δούλους, πᾶσα πρᾶξις τῶν δυναμένων νὰ ἐργασθῶσι δέον νὰ τείνῃ πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν δούλων καὶ εἶτα πρὸς πλήρη χειραφέτησιν τῶν ἐλευθέρων.

Καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν δούλων μετὰ φωνῆς πάντες οἱ Ἕλληνες, ἀπὸ τοῦ εὐτυχοῦς κατοίκου τῶν ἐπαύλεων μέχρι τοῦ ῥιγοῦντος κατοίκου τῶν καλυβῶν, ζητοῦσι παρὰ τοῦ Κωνσταντίνου.

Ἡ Ἑλλὰς ἐλπίζει ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος Τῆς θὰ ἐννοήσῃ ἤδη, ὁπότε καθήκοντα τῷ ἐπιβάλλει τὸ μεγαλεῖον τοῦ ὀνόματός του. Ὅπως πᾶς κοινὸς ἄνθρωπος οὕτω καὶ πᾶς βασιλεὺς δύναται νὰ μὴ εἶναι μέγας, ὅταν ὅμως ὁ βασιλεὺς ὀνομάζεται **Κωνσταντῖνος** καὶ μάλιστα **Δωδέκατος**, πᾶσα πρᾶξις τοῦ δέον νὰ φέρῃ μέγαν καὶ ἔνδοξον τύπον.

Ὁ Δωδέκατος, ὦ μέλλων βασιλεῦ, εἶναι Διάδοχος κυρίως τοῦ Ἑνδεκάτου, καὶ ὁ Ἑνδέκατος, οὗτινος θὰ περιβληθῇς καὶ τὸ δωρηθὲν Σοι ξίφος, ἀπέθανεν ὑπὲρ Πατρίδος!

Εἶναι δὲ θεῖος τῇ ἀληθείᾳ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὅστις κρατῶν εἰς χεῖρας τὸ προγονικὸν ξίφος του θὰ ἀγωνισθῇ ν' ἀνακτήσῃ δι' αὐτοῦ τὴν προγονικήν του κληρονομίαν!

Ἀλλ' ἂν τὸ ὄνομά Του ἀναγκάζῃ τὸν λαοφιλῆ Διάδοχον νὰ συνεχίσῃ τὴν δόξαν τοῦ Παλαιολόγου, ἡ ὁμοιότης τῆς ἐν Ἀθήναις βασιλείας πρὸς τὴν ἐν Νικαίᾳ ἐπιβάλλει Αὐτῷ πρὸς ἀπομίμησιν τὸν Λάσκαριν, οὗ χωρίς τὸ ἔργον κέκληται ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος νὰ ἐπαναλάβῃ.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἀπώλεσε τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ μαχόμενος ἀπέθανεν, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐλευθέρας Ἑλληνικῆς Νικαίας ἀνεκτήθη αὕτη καὶ αὖθις ἀπὸ τῶν Φράγκων, ὧν αἱ ὠμότητες, αἱ λεηλασίαι καὶ αἱ βαρβαρότητες τοὐλάχιστον ἐξισοῦνται πρὸς τὰς τουρκικάς. Τὸ μάθημα τοῦτο ἐλπίζομεν ὅτι δὲν θὰ παρέλειψαν νὰ Τῷ διδάξωσιν οἱ ἱστορικοὶ τῆς Αὐλῆς.

Ἀλλ' ὁ μέλλων ν' ἀναλάβῃ τοιοῦτο ἔργον ἡγεμὼν δέον νὰ περισυναγάγῃ περὶ ἑαυτόν, ὅ,τι εὐγενές, ὅ,τι εὐρρὲς, ὅ,τι ἔντιμον, ὅ,τι γενναῖον, ὅ,τι ὑπερήφανον, ὅ,τι εὐκλεὲς ἐξακολουθεῖ νὰ παράγῃ ἡ Ἑλληνικὴ γῆ. Ἡ ὡραία εἰκὼν ἔχει ἀναγκὴν καὶ ὡραίου πλαισίου.

Ἡ Ἑλλὰς ἀκόμη καὶ τώρα τρέφει ἄνδρας ἀρχῶν καὶ χαρακτῆρος, ἡ Ἑλλὰς δὲν ἀποτελεῖται μόνον ἀπὸ τοὺς ἐπιτηδείους πρὸς Ἀθηνῶν. Ἡ Ἑλλὰς δὲν περιέχει μόνον ἄνδρας τοῦ χρυσοῦ καὶ ἄνδρας χρυσίζοντας, ἀλλὰ περιέχει καὶ ἄνδρας χρυσοῦς.

Οἱ ἄνδρες τοῦ χρυσίου διέρχονται πρὸ τοῦ ἁπλουστέρου Ἕλληνος ἐργάτου ἀπαρατήρητοι, οἱ χρυσίζοντες παρασημαλέκται διεγείρουσι τὴν χαριτωμένην ἐλαφρότητά του, ἀλλὰ οἱ χρυσοῖ ἄνδρες κατακτῶσι τὸν θαυμασμόν του.

Τοὺς τοιούτους ἄνδρας ζητῆσον, ὦ πορφυρογέννητε! δι' αὐτῶν θὰ γνωρίσῃς καὶ θ' ἀγαπήσῃς τὴν μεγάλην ἐν τῇ μικρότητι αὐτῆς Πατρίδα Σου, δι' αὐτῶν θ' ἀγαπηθῇς παρ' αὐτῆς, καὶ τότε ἔσο βέβαιος ὅτι, ἢ θὰ συνδοξασθῇς ἢ θὰ συναποθάνῃς μετὰ 7 ἑκατομμυρίων Ἑλλήνων.

Η ΕΟΡΤΗ

Μάτην δύο μεγάλαι δυνάμεις τοῦ κράτους, ἥ τε συμπολιτευσις καὶ ἡ ἀντιπολίτευσις ἐπειράθησαν νὰ χρωματίσωσιν ἰδιοτελῶς τὴν μεγάλην τοῦ Γένους ἑορτήν. Μάτην καὶ αἱ δύο εἰργάσθησαν, ἡ μὲν δι' ἀσεβοῦς πρὸς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν πολιτείας, ἡ δὲ δι' ἀνευλαβοῦς συμπεριφορᾶς πρὸς ἔργον ὑψίστης ἐθνικῆς σημασίας, μάτην εἰργάσθησαν, ἵνα μειώσωσι τὴν αἴγλην τῆς ἑορτῆς, ἔστω καὶ διὰ τῆς καταρρίψεως τοῦ ἐθνικοῦ γοήτρου· ὅμοιαι καὶ αἱ δύο πρὸς τὴν ἄφρονα ἐκείνην τοῦ μύθου γαλῆν ἥτις ἐρίνιζε τὴν γλῶσσαν τῆς καὶ ἠφρόαίνετο καταπίνουσα τὸ ἴδιον αἷμα!

Ἡ ἑορτὴ ἐν τούτοις μεθ' ὅλα ταῦτα ἐπέτυχε. Καὶ ἂν ἔλειπον τῶν μὲν καὶ τῶν δὲ αἱ πολιτικαὶ κερδοσκοπίαι θὰ ἦτο ἀκόμη ἡ ἐπιτυχία τόσον μεγάλη, ὥστε μὲ τὰ δάκρυα ἅτινα εἴδομεν ἐκχυθέντα, θὰ ἤξιζεν ὅσον μία νίκη τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὡραία καὶ περιφανής.

Ἀλλὰ τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα δὲν τιμωροῦνται παρ' ἡμῖν. Ὁ κλέπτων ἕνα ἄρτον ἵνα κορέσῃ τὴν πεινάν του, ἀποκαλεῖται κλέπτης καὶ φέρεται εἰς τὴν φυλακήν, οἱ δὲ δημηγοριάζοντες γενεὰν

ὁλόκληρον διὰ νὰ ἄρχωσιν ἐπ' αὐτῆς καλοῦνται ἄνδρες μεγάλοι!

*

Καὶ ἤδη ἐπὶ τὴν ἑορτήν. Ἀπὸ ἡμερῶν ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως ὑπερηυξήθη· ἤρχοντο πανταχόθεν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν, δήμαρχοι, ἀντιπρόσωποι, φιλέορτοι. Οἱ πάντες ἐσκέπτοντο περὶ τῆς ἑορτῆς καὶ πᾶσα ἄλλη ἀσχολία, πλὴν τῆς πολιτικῆς ἐννοεῖται, ἐτέθη κατὰ μέρος.

Αἱ κεντροικώτεραι ὁδοὶ διεκοσμοῦντο, διὰ σημαιῶν καὶ μύρτων· οἱ ἔμποροι σύνεζήτουν ἐν ὁμονοίᾳ μετὰ τῶν ὑπαλλήλων των περὶ τῆς λαμπροτέρας διακοσμήσεως τῶν καταστημάτων των, αἱ κυρίαι ἐμάστιζον τοὺς ἄνδρας των διὰ τῆς ἀπαιτήσεως.—Νὰ μοῦ εὕρῃς ἕνα παράθυρο! καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν εἰς τοὺς βασιλικοὺς χοροὺς κεκλημένων εἶχον ἐξέλθει ἀπὸ βαθέος ὄρθρου εἰς τὸ κυνήγιον τῶν *χελιδονούρων*... ὅπως κομψός τις μεταφραστὴς ἐξελληνίσε ποτὲ τὰς βελάδας!

Πανταχοῦ ἐφαίνοντο κυρίαι εἰς τὴν μοδίστραν σπεύδουσαι, ὄνοι μυρσίνας φέροντες, φανοὶ μετακομιζόμενοι, σημαῖαι ἀναστυλούμεναι, δήμαρχοι περιδιαβάζοντες καὶ αὐτὸ δὲ τὸ *θέατρον* ἤναιγε τὰ κυσταλλωμένα παράθυρά του καὶ ἐσφόγγιζε τὰς ἀράχνας των διότι ἔπρεπε νὰ φανῇ καὶ αὐτὸ ὅπως καὶ οἱ ἀποθαμμένοι ἐκεῖνοι σύλλογοι οἱ ἀνιστάμενοι ἐκ νεκρῶν διὰ νὰ ἐκλέξωσι τοὺς ἀντιπροσώπους των. Εἴχε βλέπετε καὶ τὰ παράξενά της ἡ ἑορτή.

*

Ἀπὸ τῆς παραμονῆς ἰδίᾳ ἡ συγκινήσις ἤρξατο κορυφουμένη. Ἔβλεπεν ὁ λαὸς τὰς προετοιμασίας καὶ μετ' ἀγωνίας ἀνέμενε τὴν ἐπαύριον. Ἡ εἰκὼν τοῦ Διαδόχου ἐπιδεικνυομένη ἐντὸς στεφάνου χλοεροῦ ἐκ μυρσίνης ἢ δάφνης ἠλέκτριζε τοὺς πάντας. Τὸ Κ ἐκεῖνο τὸ ἀρχικόν, τοῦ πεφιλημένου ὀνόματος τοῦ ἀπὸ γράμματος πεζοῦ καὶ ἀφώνου κατέστη τῆς ἐθνικῆς πίστεως καὶ ἐλπίδος τὸ σύμβολον. Ἐφαίνετο παντοχοῦ καὶ ἀγλὴ τὸ περιέβαλλε φῶς τὸ εἶδος ἐν τῷ τολυπτεχνεῖῳ τοῦ θυρεοῦ ὃν κρατεῖ ὁ δικέφαλος τοῦ Βυζαντίου ἀετὸς δὲν θὰ λησμονήσωσι ποτὲ τὴν εὐσύνοπτον ἐκείνην παράστασιν. Θὰ μένῃ ἐγκεχαραγμένη ἐν τῇ καρδίᾳ των, μέχρις ὅτου ἡ ἐλπὶς πραγματωθῇ καὶ γίνῃ ἀλήθεια ὁ πόθος.

*

Καὶ ἀνέτειλεν ἡ μεγάλη ἡμέρα. Ἡ πόλις ἅπασα μετὰ τῶν γειτόνων της καὶ τῶν παρεπιδήμων ἔσπευσε νὰ συγκεντρωθῇ εἰς τὰς ὁδούς, ἐξ ὧν θὰ διήρχετο ὁ διάδοχος μεταβαίνων εἰς τὸν ναὸν ἵνα ὁμόσῃ τὸν ὅρκον. Μυριάδες λαοῦ ἀνέμενον μυριάδες καρδιῶν ἐπάλλοντο. Πᾶσα ἄλλη σκέψις εἶχε λησμονηθῆ. Τὰς σημαίας, τοὺς διακόσμους, τὰ στρατεύματα ἄτινα παρῆσαν, τὸν παριστάμενον ἀδελφὸν ἢ φίλον του ρυδεὶς ἔβλεπε. Συνεῖχεν ἕκαστος τὴν ἀναπνοήν καὶ ἀνέμενε.

Σάλπισμα ἀγγέλλει τὴν ἐκ τοῦ ἀνακτόρου ἔξοδον τοῦ διαδόχου. Περὶ βασιλέως δὲν λέγομεν. Καὶ αὐτὸς ἔτι δευτερεύον ἐγένετο πρόσωπον. Ὁ Θεὸς νὰ εὐλογήσῃ τὴν πρώτην σου ταύτην ἔξοδον ἐλπὶς τοῦ Γένους! Εἶθε εἰς νίκας μεγάλας καὶ πολλὰς νὰ σὲ φέρωσιν αἱ ἄλλαι. Τὰ πλήθη συγκινοῦνται τὰ ὄμματα στρέφονται πρὸς τὴν ἐρχομένην παράταξιν.

Ἰδοὺ φαίνεται ὁ Γεώργιος ὁδηγῶν τὸν υἱόν του· τὸ χάρμα του εἰς τὸν ναόν! Ἰδοὺ φαίνεται ἔφιππος ὁ ὀρθόδοξος βασιλόπαις τῆς Ἑλλάδος, σοβαρός, ὑπερήφανος, συγκεκινημένος, ἐννοῶν τὸ βάρος τῆς μεγάλης κληρονομιᾶς, ἣν μετεβαίνει ν' ἀποδεχθῇ.

Ρῖγος συγκινήσεως καταλαμβάνει πάντας. Ὑγραίνονται τὰ ὄμματα καὶ πάλλεται ἡ καρδία. Τοιαύτην χαρὰν δὲν ἠσθάνθησαν ἀκόμη οἱ ἐλεύθεροι. Τοιαύτην ἐλπίδα δὲν ἐνεπνεύσθησαν ἀκόμη οἱ δοῦλοι.

Ἐν τῇ πικρίᾳ ἣν μᾶς ἐποτίζουν τόσα καὶ τόσα εὐλογητὸς ἔστω ὁ παρήγορος ἄγγελος ὅστις μᾶς ἐδώρησε στιγμὰς χαρᾶς ἀνεκλαλήτου καὶ ἐξήγειρε δι' ἑνὸς του βλέμματος τοὺς κοιμωμένους πόθους τοῦ Γένους. Ἤρχετο ἔφιπποι ἐκ δεξιῶν ὁ βασιλεύς, ἐν μέσῳ ὁ διάδοχος καὶ ἀριστερόθεν ὁ ἀδελφός του Νικόλαος καὶ ἐχαιρετίζον τὰ πλήθη μετ' ἀγάπης· ταῦτα δὲ ἐν τῇ συγκινήσει των ἀπελάμβανον τοῦ μαγευτικοῦ θεάματος ἀναυδα καὶ μόνον ὅτε παρῆλθεν ὁ διάδοχος ἠδυνήθησαν νὰ ἐκφέρωσι βροντώδη, ἐγκάρδιον ζητωκραυγήν.

Ἠκολούθουν ἔφιπποι οἱ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ τοῦ στρατοῦ, λαμπρὸν ἐπιτελεῖον, ὑπερήφανον διὰ τὸν μέλλοντα ἀρχηγόν του. Εἵπετο δὲ ὑπὸ ἓξ ἵππων συρομένη ἡ χρυσοκόσμητος ἅμαξα, ἐφ' ἧς δακρύουσα ἐκ συγκινήσεως ἐκαθήτο ἡ βασίλισσα μετὰ τῶν θυγατέρων της. Εἰς τὴν θέαν τῆς μητρὸς τοῦ διαδόχου νέαν ἠσθάνθη συγκίνησιν ὁ λαός. Νέαι παρατεταμέναι ἀντήχησαν ζητωκραυγαί· ὅτε δὲ διέκρινε τὸ ἐθνικὸν ἔνδυμα ὅπερ ἐφόρει αὕτη καὶ ἡ πρωτοκόρη της, τὸ ἔνδυμα ὅπερ ἐτίμησαν τῶν ἁρματωλῶν αἱ σύζυγοι καὶ τῶν ἐθνικῶν ἡρώων αἱ μητέρες ἡ συγκίνησις τοῦ ἠσθάνθη πλεονάσασαν καὶ ἔκλαυσεν.

—Ὦ πόσον θὰ ἠγαπῶμεν πάντες τοὺς βασιλεῖς μας, μὲ πόσην παραφορὰν θὰ τοὺς ἐλατρεύομεν ἂν τοὺς πόθους, τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα τὰ ἁγνὰ καὶ σωτήρια θεραπεύοντες πρῶτοι αὐτοὶ ἐφύλασσον καὶ ἔσωζον!

*

—Εἰσέλθωμεν ἐν τῷ ναῷ τῆς Μητροπόλεως. Ἔδωκε πληγήν! Ἀνὼ ἐν τῇ γυναικωνίτῃ κομψοστόλιστοι κυρίαι, κάτω δὲ ἐν τάξει πολλῇ αἱ ἀρχαί· αἱ πρέσβειαι τῶν ξένων κρατῶν καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ ὅλοι λάμποντες, οἱ δημάρχοι καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι μετὰ πολυποίκιλον ἐνδυμασίας τὴν φουστανέλλαν, τὰ κρητικά, τὸ φράκον. Ὀλίγοι, δύο τρεῖς μόνοι παρίστανται ἐκ τῶν ἀγωνιστῶν. Τόσοι μόνοι περιεσώθησαν ἢ ἐλησμονήθησαν οἱ ἄλλοι; Ζητήσατε τοὺς τέλος. Αὐτοὶ ἴδιον ὀφείλοντα αἱ τιμαί. Αὐτοὶ ἤγειραν τὸν θρόνον ἐφ' οὗ θ' ἀνέλθῃ ὁ διάδοχος. Αὐτοὶ δικαιοῦνται πρῶτοι νὰ εὐλογήσωσι τὸν Μεσίαν, ὃν ἐπόθησαν πρὸς ἀπολύτρωσιν τοῦ δούλου ἔθνους. Εὐτυχεῖς αὐτοί. Ὁ Θεὸς τοὺς διετήρησεν ἐν τῇ ζωῇ διὰ νὰ ἀντιπροσωπευθῇ τοῦ παρελθόντος ἡ δόξα ἐν τῇ θρησκευτικῇ ἐκείνου, ὅστις προώρισται νὰ συνδέσῃ ἔνδοξον παρελθὸν πρὸς μέλλον ἐνδοξότερον ἴσως!

Ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν προχωρεῖ πρὸς τὴν ἔξοδον τοῦ ναοῦ. Ἔρχεται! ψιθυρίζουσι· Ζητωκραυγαὶ ἀκούονται καὶ προχωρεῖ ὁ βασιλεύς, ὁ διάδοχος, ἡ βασίλισσα, οἱ ἄλλοι. Λάμπει ἡ ὄψις τοῦ Διαδόχου ἐξ ἀσυνήθους φλογός. Ἀγαλλιᾷ ὁ βασιλεὺς καὶ φαίνεται εὐδαίμων ἡ βασίλισσα ὅτι αὐτὴ ἐγέννησε τὸν *Πορφυρογέννητον*!

*

Ἐξ καὶ εἴκοσι ἀρχιερεῖς, τὰ περιχρύσα ἀμφιά των φέροντες ἵστανται ἐν σειρᾷ πρὸ τοῦ νάρθηκος. Ἀρχεται ἡ ἱερουργία. Ἡ συγκίνησις ἐπιτείνεται· πόσοι, ὦ πόσοι, δὲν ἀθυροστόλησαν τὴν ἱερὰν τὴν ἐπίσημον ταύτην στιγμήν! ὁ βασιλεὺς λαμβάνει ἀπὸ τῆς χειρὸς τὸν διάδοχον καὶ τὸν φέρει πρὸ τραπέζης ἐφ' ἧς ὁ μητροπολίτης καταθέτει τὸ Εὐαγγέλιον. Ὁ διάδοχος ἐφίσταται τὴν δεξιὰν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ βιβλίου καὶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς κυμβάνει καὶ θλίβει τὰς πτυχὰς τῆς κυανολεύκου σημαίας τοῦ 1 συντάγματος εἰς οὗ τὴν δύναμιν ἀνήκει.

Πάντες συνέχουσι τὴν πνοὴν ἵνα ἀκούσωσιν. Ὁ μητροπολίτης ἀναπτύσσει φύλλον χάρτου καὶ τρέμων ἐκ συγκινήσεως ἀναγινώσκει· ἐπαναλαμβάνει δὲ ὁ Κωνσταντῖνος μετὰ φωνῆς ἠχηρᾶς καὶ εὐδέκα ἐφικτὸν πόνον ἐχούσης:

«Ὀρκίζομαι

Ἄρρητος γλυκεῖα, συγκίνησις καταλαμβάνει τὰς καρδίας.

Τοῦ βασιλέως τὰ ὄμματα ὑγραίνονται· ἡ βασίλισσα ἀδυνατεῖ νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα της καὶ εἶναι ταῦτα οἱ πρῶτοι πολύτιμοι μαργαριτάι τοῦ στέμματος ὑπὲρ θὰ κοσμήσῃ τοῦ υἱοῦ της τὴν κεφαλήν! Καὶ ἄλλοι δακρύουσι, λέγουσι· Ὀμόρφωνος κραυγή· Ζήτω ὁ διάδοχος· ἐπιφραγίζουσι τὸν ὅρκον τοῦ στρατιώτου καὶ μετὰ τόσην ὥραν, μόλις τώρα ἀρχίζουσι νὰ ἀναπνέωσι πάλιν οἱ παραστάντες ἐν τῇ μεγάλῃ ἱερουργίᾳ.

Ἔξω αἱ μουσικαὶ ἀνακρούουσι τὸν ἐθνικὸν ὕμνον, κανονοβολισμοὶ ἀκούονται οἱ στρατιῶται φέρουσιν ὅπλα ὁ ὅρκος ἐδόθη. Ὁ διάδοχος ἀσπάζεται τὸν βασιλέα· ἡ δὲ βασίλισσα περιβαλλουσα διὰ τῶν βραχιόνων της τὴν ξανθὴν τοῦ υἱοῦ της κεφαλὴν καὶ ἀσπαζομένη αὐτὸν ἵσταται ἐπί τινας στιγμὰς οὕτω γνέασα τοῖς θεομένοις παρέχουσα συγκινητικωτάτην εἰκόνα—τῆς μητρικῆς στοργῆς.

*

Ἡ βασιλικὴ συνοδεία ἐπανῆλθεν ἐν ἐπευφημίαις καὶ ζητωκραυγαῖς. Τὰ πλήθη συνῆλθον περὶ τὰ ἀνάκτορα. Μετὰ τινας στιγμὰς ἐνεφανίσθη ὁ βασιλεύς, ἡ βασίλισσα καὶ ὁ διάδοχος μετὰ τῶν ἀδελφῶν του ἐπὶ τοῦ μεγάλου ἐξώστου. Εἰς τὴν θέαν τῶν βροντωδῶς ἐζητωκραύγασεν ὁ λαός.

Ὁ βασιλεὺς τότε ὡμίλησεν εὐχαριστῶν ὅλους διὰ τὴν μεγαλοπρεπῆ ἐκδήλωσιν τῶν αἰσθημάτων των καὶ βεβαιῶν αὐτοὺς ὅτι «ἡ καρδία τοῦ διαδόχου εἶνε ἑλληνικωτάτη ὅπως καὶ ὅλων τῶν παιδιῶν του, ἅτινα θὰ ὑπηρετήσουν μὲ τὴν καρδίαν των τὴν φίλην πατρίδα καὶ τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα.»

Εἶτα δὲ προσέθηκε·

—Τώρα θὰ σᾶς εὐχαριστήσῃ καὶ ὁ ἴδιος. Καὶ εἶπεν ὁ Διάδοχος·

—Μετὰ συγκινήσεως παρετήρησα τὰ δείγματα τῆς συμπαθείας τὴν ὁποίαν τρέφετε πρὸς ἐμὲ καὶ σᾶς εὐχαριστῶ ὅλους διὰ τὸν ἐγκάρδιον τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον συνεφρατάζετε τὴν δι' ἐμὲ τοσοῦτον σπουδαίαν ἡμέραν. Γνωρίζετε πάντες ὅτι μὲ τὸ ἑλληνικόν μου ἔθνος ἡ καρδία μου εἶνε στενῶς συνδεδεμένη. Ζήτω τὸ ἔθνος!

Καὶ ἦτο ἀπερίγραπτος ἡ συγκίνησις τοῦ λαοῦ ἀκούοντες τὸν Κωνσταντῖνον τοῦ τοιαῦτα προσαγορεύοντα.

Μετὰ τὴν τελετὴν ἠρξάντο αἱ παρουσιάσεις.

Οἱ τῆς αὐλῆς, τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον, τὸ διπλωματικὸν σῶμα, ἡ ἱερὰ Σύνοδος καὶ οἱ λοιποὶ ἀρχιερεῖς, οἱ δήμαρχοι τοῦ Κράτους καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ κοινοτήτων παρουσιάσθησαν τὴν πρώτην ἡμέραν. Τὰς ἑπομένας δὲ οἱ ὑπάλληλοι τῶν διαφόρων ὑπουργείων ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων των παρουσιαζόμενοι καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν φιλολογικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν σωματείων καὶ συλλόγων καὶ τῶν συντεχνιῶν, ἰδίᾳ ἐθαυμάσθησαν αἱ προσφωνήσεις τῶν ἐκ τῶν ὑπερορίων ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν ἀντιπροσώπων διὰ τὸ θάρρος καὶ τὴν βαθεῖαν ἔνοιαν τῶν ἐκφράσεών των. Ἄλλοι καὶ τοῦ Διαδόχου αἱ ἀπαντήσεις ἦσαν ἀνάλογοι τῶν μεγάλων ἐλπίδων ἃς καὶ τὸ ὄνομά του μόνον ἐμπνέει εἰς ἅπαν τὸ ἑλληνικόν.

Ἐροβούμεθα ὅτι δὲν ἦτο ὕπνος ἀλλὰ θάνατος ἐροβούμεθα ὅτι ἐντελῶς εἶχον ἀπονεκρωθῇ ἰδέαι τινὲς καὶ μάτην ἐπειρώμεθα διὰ τῆς «Ἑβδομάδος» νὰ τὰς ἀναστήσωμεν.

Ἀλλ' ὄχι, ἔζων, ἔζων καὶ ἤρκεσεν ὁ ὅρκος τοῦ διαδόχου νὰ τὰς ἐξεγείρει ἐκ τοῦ ὕπνου των. Ἤρκει μία ἡμέρα μία στιγμὴ διὰ νὰ ὁμιλήσωσι καὶ ἄλλοι περὶ Βυζαντίου περὶ Παλαιολόγων περὶ μεγάλης ἰδέας χωρὶς νὰ προκαλέσωσι θυμηδίας μειδίαμα! Εὐλογητὴ ἔστω ἡ ἡμέρα ἡ δοῦσα ἡμῖν τὴν βεβαιότητα τῆς ζωῆς. Εὐλογητὴ ἡ στιγμὴ καθ' ἣν ἀπεδιώχθη ἡ νάρκη καὶ ἐκυκλοφόρησε τὸ αἷμα τῶν πατέρων ἐν ταῖς φλεψὶ τῶν τέκνων. Ε

Ο ΝΥΜΦΙΚΟΣ ΔΑΚΤΥΛΙΟΣ

ΠΟΛΩΝΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΤΗΣ

ΑΝΝΗΣ ΝΑΡΚΒΑΣΚΑΣ

(Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε σελ. 534)

Ταῦτα δ' εἰποῦσα ἡ κόμησσα ἀπῆλθεν, ἐγκαταλιποῦσα διὰ παντὸς τὸν οἶκον Ροζέβσκη καὶ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης λύπης, διότι ἡ φίλαυτος ἐκείνη γυνὴ ἐθώπευε τοὺς φίλους της μόνον ὅτε ἠδύναντο νὰ παρέχωσιν αὐτῇ ἡδονὰς καὶ διασκεδάσεις. Ἡ οἰκογένεια Ροζέβσκη εἶχε γείνῃ σκυθρωπὴ καὶ σιωπηλή, ὡς ἐκ τούτου δὲν ἤρεσκε πλέον εἰς τὴν κυρίαν Λαύραν, ἥτις φυγοῦσα εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν οὐδ' ἐπιστολὴν ἔγραψέ ποτε εἰς τὴν Ἀνιέλαν,—«διότι, ἔλεγεν εἰς τὰς συνοδοιπόρους της, δὲν ἔπρεπε νὰ ἐκτίθεται κανεὶς μὲ αὐτοὺς τοὺς ἐπαναστάτας».

Ἂς ἀφήσωμεν αὐτὴν ἐν τῇ λήθῃ, ἧς εἶναι ἄξια, διότι, ἐπελάθετο τῆς πατρίδος, καὶ ἂς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν ἀμίαντον νεανίδα.

Ἡ Ἀνιέλα ἐζήτησεν, ἱκέτευσε καὶ ἐπέτυχε νὰ ἀνατεθῇ εἰς αὐτὴν ἡ ἐποπτεία ἑνὸς τῶν νοσοκομείων τῶν τραυματιῶν. Ὅλην τὴν ἡμέραν ἔμενεν ἐκεῖ, πολλάκις δὲ καὶ τὸ πλεῖστον τῆς νυκτός. Οὔτε οἱ γόοι, οὔτε οἱ στόνοι, οὔς τὸ ἄλγος ἀπέσπα ἀπὸ τῶν πτωχῶν στρατιωτῶν, οὔτε ἡ θέα τῶν δεινῶν των, οὔτε οἱ δυνηνεκεῖς μόχθοι τῆς θέσεως, ἣν εἶχε ζητήσει, ἠδυνήθησαν νὰ ἐλαττώσωσι τὰς δυνάμεις της, νὰ χαλαρώσωσι τὸν ζῆλόν της, νὰ ἐξαντλήσωσι τὴν ὑπομονήν της, νὰ μειώσωσι τὸ θάρρος της. Οἱ ἐντὸς νοσοκομείῳ δὲν ἔπαυον ἐπαινοῦντες καὶ εὐλογοῦντες αὐτήν.

—Ἡσύχασε, ἔλεγον οἱ ἐν ταῖς κλίναις εἰς πάντα φερόμενον ἐκεῖ τραυματίαν· ἡσύχασε, καὶ ὁ μαυροφόρος ἄγγελος εἶναι ἐδῶ.

Οὕτω δ' ἀπεκάλουν αὐτήν, ὡς πένθιμον πάντοτε φέρουσαν περιβολήν. Καὶ ἦτο ἀξία τοῦ ἠθέως τούτου τίτλου, διότι εἶχε πράγματι καρδίαν ἀγγέλου.

Παρῆλθεν ὁ χειμὼν καὶ ὁ πόλεμος ἐξηκολούθει ἔτι. Οἱ νικηταὶ τοῦ Βάβερ καὶ τοῦ Στόκλεκ ἔτρεχον θαρραλέως εἰς νέας συμπλοκάς. Τὰ νοσοκομεῖα τῆς Βαρσοβίας δὲν ἐξήρκουν πλέον διὰ τοὺς τραυματίας. Ἰατροί, ἱερεῖς καὶ γυναῖκες ἠμιλλῶντο κατὰ τὴν φιλοπατρίαν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν πρὸς τοὺς δυστυχεῖς ἐκείνους· παρέχοντες περίθαλψιν. Τὰ νοσοκομεῖα συνέτεινον εἰς τὸ νὰ παροτρύνωσι τοὺς Πολωνοὺς πρὸς ἐξακολουθήσιν τοῦ πολέμου, ἀντὶ νὰ συντελῶσιν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ.

Τὴν 25 Φεβρουαρίου, μετὰ τὴν διάσημον μάχην τοῦ Γροσόβου, ἐνῷ ἡ Ἀνιέλα ἠσχολεῖτο ἐν τῷ νοσοκομείῳ πρὸς διευθέτησιν τῶν τῆς ὑπηρεσίας, μετεφέρθησαν ἐκεῖ πληγωμένοι, δύο ὑπαξιωματικοὶ τοῦ 7ου συντάγματος τοῦ πεζικοῦ. Ὁ εἷς τούτων, ὅστις καὶ βαρύτερον ἦτο πληγωμένος, μετεφέρθη ἐπὶ φορείου ὅπερ ἐκάλυπτε στρατιωτικὸς μανδύας. Ὁ ἕτερος, οὗ ἡ πληγὴ ἦτο ἐλαφρά, ἐβάδιζε πεζὸς τὸ φορεῖον, τὴν κεφαλὴν ἔχων δεδεμένην καὶ στηριζόμενος ἐφ' ἑνὸς στρατιώτου. Μόλις εἶδεν αὐτὸν ἡ Ἀνιέλα ἀναγνώρισε τὸν Καζιμίρον καὶ φρικώδη προαίσθημα τὴν ἐπάταξε.

—Πῶς! σεῖς κυρία, ἐδῶ, εἰς αὐτὰς τὰς αἰθούσας; Ἔχω δεδοξασμένος ὁ Θεός! εἶπεν ὁ Καζιμίρης. Εἶτα δέ, δείξας τὸν ἐπὶ τοῦ φορείου τραυματίαν, προσέθετο· «Ἀλλ' αὐτὸς πρέπει νὰ τὸν εὐλογῇ περισσότερον ἀπὸ ἐμέ.

Καὶ ταῦτα εἰπών, ἀπέσυρε βραδέως τὸν μανδύαν καὶ ἀπεκάλυψε τὸ τοῦ τραυματίου πρόσωπον. Ἡ Ἀνιέλα ἔρριψεν ὀξυτάτην κραυγήν, εἰποῦσα·

—Εἶναι ἐκεῖνος!

Καὶ πράγματι ὑπὸ ὁ Ζδιζλαῦος. Ὀχτὼ ἑκατὸν θανάτου εἶχε καλύψει τὸ πρόσωπόν του· οἱ ὀφθαλμοί του ἦσαν κεκλεισμένοι καὶ ἡ ἀναπνοή του μόλις ἠκούετο! Θὰ τὸν ἐξελαμβάνε τις ὡς νεκρόν. Ὁ πατὴρ Ἀμβρόσιος, ὁ τύπος ἐκεῖνος τοῦ πατρικοῦ ἱερέως, καὶ δύο χειρουργοί, οἵτινες ἦσαν παρόντες, ἔθεσαν τὸν τραυματίαν ἐπὶ κλίνης καὶ ἤρχισαν νὰ ἐξετάζωσι τὰς πληγάς του. Τὸν δεξιὸν βραχίονα εἶχε συντρίψει σφαῖρα πυροβόλου. Ἡ Ἀνιέλα, δὲ ὑπεραν θρώπου προσπαθείας, κατατέλλουσα τὴν ἀγωνίαν της, ἵστατο παρὰ τὴν κλίνην καὶ μετὰ μητρικῆς ὄντως στοργῆς παρέσχεν αὐτῷ τὰς τρυφερωτέρας φροντίδας. Ἐπὶ τέλους ὁ Ζδιζλαῦος συνελθὼν ἠνέῳξε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἰδὼν κύπτουσαν ἐπ' αὐτοῦ τὴν Ἀνιέλαν μέγιστον κατέβαλεν ἀγῶνα καὶ εἶπε διὰ φωνῆς ἀσθενοῦς:

—Ἠτύχησα λοιπὸν νὰ σᾶς ἐπανίδω. δὲν θὰ ἀποθάνω ἐγκαταλελειμμένος.

—Ἀνδρεῖε στρατιῶτα, ἀγαπητέ μου ἀδελφέ, εἶπεν ὁ εἷς τῶν χειρουργῶν, δὲν ἀπωλέσθη ἀκόμη πᾶσα περὶ σωτηρίας σου ἐλπίς. Ἀλλ' ἀνάγκη νὰ ἀποφασίσῃς τὸν ἀφαιρετηρισμὸν τοῦ βραχίονος, καὶ τοῦτο ἄνευ ἀναβολῆς, διότι μετὰ μίαν ὥραν θὰ ἦναι πλέον ἀργά.

—Θεέ μου! Θεέ μου! ἀνέκραξεν ἡ Ἀνιέλα, καὶ ἔπεσε λιπόθυμος παρὰ τὴν κλίνην.

Ἠγάπων αὐτὴν τόσῳ πολύ, ὥστε μόλις τὴν εἶδον εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἔδραμον πάντες, ἀσθενεῖς καὶ ἀναρρωνύοντες, χειρουργοὶ καὶ ἱερεῖς, πρὸς βοήθειάν της, καὶ οὕτως ἐντὸς ὀλίγου ἀνέλαβε τὰς αἰσθήσεις της. Ὅτε ὁ Ζδιζλαῦος εἶδεν αὐτὴν αὖθις παρὰ τὸ προσκεφάλαιόν του, εἶπεν·

—Ἂς μὲ ἀφήσωσι στιγμὰς τινας μόνον μετὰ τῆς κυρίας καὶ τοῦ πατρὸς Ἀμβροσίου.

Ἡ ἐπιθυμία του ἐξετελέσθη ἀμέσως. Ἀφοῦ δ' ἔμειναν μόνοι, εἶπεν εἰς τὴν Ἀνιέλαν·

—Ἠκούσατε; Μοὶ ὑπόσχονται τὴν ζωήν, ἂν θυσιάσω τὸν βραχίονα. Συγκατατίθεμαι εἰς τοῦτο, ἀλλ' ὑπὸ ἕνα ὅρον. Ἀπαιτῶ, ὦ Ἀνιέλα, νὰ μοὶ παραχωρη-

ΝΥΚΤΕΣ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟΥ

Σταγὼν βροχῆς ἔπεσεν ἐπὶ τῆς χειρός μου! Τὴν βλέπω ἀδιάφορος. Σύρω τὸν δάκτυλον καὶ ἀφανίζω τὴν ρανίδα κυπρογιγμεῖ. Τί δύναται νὰ εἶνε μία ὑδρῳτος σταγών! Ἔχει ἀρά γε σημασίαν τυχὰς ἀποστολὴν ἢ χρησιμότητα; Τί ἀσθενέστερον, τί μᾶλλον ἀχρησιμοποίητον, τί ἁπλούστερον τοῦ ὑγροῦ καὶ στιλβοντὸς ἐκείνου κυκλίσκου ὃν ἄρτι ἀπέμαξα; Οὕτω συλλογιζόμεθα οἱ ἄνθρωποι! Εὐχερῶς ἐκπλήσσει ἡμῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ γιγάντειος ὄγκος. Ἀντιτίθεμεν τὰς Πυραμίδας καὶ τὸ Ἐρέχθειον. Ἡ σωπηλὴ κορυφὰ τάνυξις τῶν ὀλίγων, θαυμαζόντων τὸ ἀριστοτέχνημα, θὰ εἶνε τῆς παραθέσεως τὸ ἀποτέλεσμα· οἱ πολλοὶ θὰ μείνωσιν ἐνεοὶ πρὸ τοῦ ὄγκου! Αἱ ἁρμονικαὶ γραμμαὶ τῶν κιόνων καὶ τῶν ἀναγλύφων τοῦ Παρθενῶνος ἐνδέχεται νὰ διέλθωσιν ἀπαρατήρητοι. Αἱ Σφίγγες, τὰ κολοσσιαῖα ζόανα τῶν αἰγυπτιακῶν ναῶν, τὰ εἴδωλα τῆς ἰνδικῆς Παγόδας θ' ἀπορροφήσωσι πλειότερον τὴν προσοχὴν τῆς ὕλης τερπομένης εἰς τὴν ὕλην! Μία ὑδρῳτος σταγών! τόσῳ μικρά, τόσῳ κοινὴ καὶ συνήθης!... Ψεκάδες βροχῆς ἀρχονται πλήττουσαι τὸ παράθυρόν μου. Ἐξέτεινα τὸν βραχίονα· βανὶς μία πίπτει ἐπὶ τοῦ κοίλου τῆς χειρός· ἀποσύρω τὸν πῆχυν, καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς λαμπούσης ἑστίας θεωρῶ τὴν αἰχμάλωτον φυγάδα τοῦ νέφους. Εἰς ποίους συλλογισμοὺς ὁδηγεῖ τυχαία τις σύμπτωσις! Ἀφετηρία μικρὰ εἰς ποῖα τεράστια πορίσματα ἄγει ἐνίοτε! Θεωρῶ πάντοτε τὴν σταγόνα. Πρὶν ἢ ἀποταμιευθῇ εἰς τὸν φαιὸν κόλπον τοῦ νέφους, ἐξεπλανᾶτο ἐδῶ ὑπὸ διάφορον σχῆμα καὶ σῶμα. Ἐκ τῶν γηΐνων ἀνῆλθε πρὸς τὰ οὐράνια· νοσταλγήσασα ἔρχεται πάλιν εἰς τὴν γῆν, εἰς τὴν πατρίδα της. Ὁ φυσιοδίφης, ὁ χημικός, ὁ φυσικὸς θὰ εἴπῃ, πῶς ἐγεννήθη, τί περιελάβετο, πῶς ἀνῆλθε καὶ κατῆλθε, διὰ νὰ ἀνέλθῃ καὶ πάλιν. Κύριος ὁλόκληρος περιλαμβάνεται ἐντὸς τῆς βανίδος αὐτῆς. Διὰ τοῦ διαυγοῦς σώματός της ἀκτινοβολοῦσι τὰ χρώματα τῆς Ἴριδος. Οἱ κύκλοι της περιέχουσι πληθυσμούς. Πίπτουσα ἐπὶ τῆς γῆς γονιμοποιεῖ τὴν αὐχμηρὰν γῆν, καθαιρεῖ τὴν ἀτμοσφαῖραν, ἀναψύχει τὸν ἄνθρωπον, δροσίζει τὸ ἄνθος. Ἦτο ἁλμυρὰ ὅτε ἐλήφθη ἐκ τῆς θαλάσσης· ἐπανέκαμψεν ὅμως γλυκεῖα· νοσηρὰ ἐὰν ἠντλήθη ἀπὸ τοῦ τέλματος, ἠγνίσθη καὶ ἐξυγιάνθη εἰς τὸ μέγα χωνευτήριον τῆς φύσεως καὶ ἠδὴ παρθένος ἄσπιλος, ῥαίνει τὴν γῆν. Πιθανῶς ἡ σταγὼν αὕτη εἶναι τὸ ἀπόφραγμα δακρύων κόρης ὀρφανῆς. Μείνασα μόνη ἐν τῷ Κόσμῳ, ἐθρήνει ἀδιαλείπτως. Τῶν ὀφθαλμῶν της τὸ ὑγρὸν πῦρ, εἰς δακρύων σταγόνας πίπτει ἐπὶ τοῦ χώματος· ἡ γῆ ἔπτε τὰ δάκρυ της· ἡ ἥλιος ἐξήτμισε τὴν γῆν, αἱ ἀτμαὶ ἐπυκνώθησαν εἰς νέφη· ἠνεώγησαν οἱ κόλποι των, ἡ βροχὴ ἔπεσεν καὶ τῆς κόρης ὁ πικρὸς μαργαρίτης, εἰς γλυκεῖαν ρανίδα δρόσου μεταβληθείς, ἀρδεύει τώρα καὶ ζωογονεῖ τὰ εἰδήμονα ἄνθη, ἄτινα ἡ στοργὴ τῆς ἐφύτευσε περὶ τὸν σταυρὸν τοῦ μητρικοῦ μνήματος. Βλέπω τὴν σταγόνα· ἀναστρέφω τὴν χεῖρα· ἡ σταγὼν βραδέως κυλίει χαμαί. Εἶνε σπανδὴ ἣν σπένδω εἰς τὴν θλιβερὰν ἀφάμνησιν, καὶ εἰς εὐχὴν ὅπως ἡ Πρόνοια παραμυθήσῃ τὴν ταλαίπωρον καὶ ἔρημον ὀρφανήν.

Τὸ ἑσπέρας τῆς σήμερον ἐπεσκέφθην τὴν παρὰ τὸ χωρίδιον χαράδραν. Αἱ συνέπειαι τοῦ ὑετοῦ τῆς προχθὲς διώρκουν ἔτι. Ἡ θέα τοῦ ἐξαγριωθέντος χειμάρρου μοὶ προὐξένησε φόβον καὶ θαυμασμόν. Ἐπάρλαζεν, ἠπείλει, κατεκύλιε πρέμνα καὶ λίθους οὓς δεκὰς ἀνδρῶν μόλις θὰ ἠδύνατο νὰ σαλεύσῃ. Ἀφρὸ! ἔστεφον τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἀκαθέκτου ῥεύματος· ἡ ὁρμή, ἣν κατέβαγε τὰς ὄχθας· τὸ ὕδωρ ἔβρεμε, ἡ δυναμίς του κατέπλησσε· ἡ ὀργὴ τοῦ ἐπτόει. Τὸ ἀχαλίνωτον ἐκεῖνο στοιχεῖον, ὅπερ οὐδέμια ἀνθρωπίνη δύναμις ἠδύνατο νὰ δαμάσῃ, ἦτο ἁπλῶς ἀθρόισμα σταγόνων βροχῆς... Ἐξω ἀρχίζει πάλιν λεπτὸς ὄμβρος. Ἐκτείνω τὴν χεῖρα ἐκ νέου· Συλλαμβάνω τὸ πολλοστὸν τῆς ὀργίλης ἐκείνης δυνάμεως ἥτις τόσοῦτο μὲ ἐφόβησε. Βλέπω περιέργως τὴν σταγόνα. Αὕτη ἀποφελεῖ τὸ φρικτὸν καὶ ἀκατάσχετον ἐκεῖνο ῥεῦμα... Συμπλέκω τὰς παλάμας... Ποῦ εἶναι ὁ σταγών; οὔτε ἴχνος δὲν ἐπέμεινε πλέον! Δημιουργίαν ὑπεράνθρωπον, δύναμιν ἀκατάβλητον κατέστρεψα δι' ἁπλῆς ἐπιψαύσεως. Ἐν τῷ ἀλόγῳ κόσμῳ συμβαίνει ὅ,τι καὶ ἐν τῷ λογικῷ. Ἡ ὁμογενὴς ἕνωσις ἀποτελεῖ τὴν δύναμιν. Φονεύομεν τὸν ὄφιν ὅπερ μόνος πλανᾶται εἰς τὸν ἀγρόν. Φεύγομεν περίτρομοι ὅταν πληθὺς ὄφεων πεπλεγμένων ὑψοῦται εἰς πυραμίδα. Πίνεις τὴν σταγόνα· σὲ πνίγει ἡ χείμαρρος, ὁ ἐκ σταγόνων μορφωθείς. Βλέπεις τὴν ῥανίδα ἀδιάφορος· ἐμορφώθη ὅμως διὰ σειρᾶς σταδίων θαυμασιωτάτων καὶ ἐκπληκτικῶν. Τὴν θεωρεῖς ἀνίσχυρον· τὸ ῥεῦμα ὅμως ἀπέδειξεν ἐὰν ἔχῃ δύναμιν. Τὴν ὑπολαμβάνεις ἄχρηστον· ἀλλ' εἰ δεξαμενὰ ἀρ' ὧν πωτεῖ ὑφεθῇ, αἱ πηγαὶ ἀφ' ὧν ἀντλοῦμεν, ἡ γῆ ἀφ' ἧς ζῶμεν, οἱ καρποὶ οὓς τρώγομεν, τὰ ἄνθη ἅτινα θαυμάζομεν, τὰ φυτὰ ἅτινα μᾶς σκέπουσι καὶ μᾶς τέρπουσι, τὰ βότανα ἅτινα θεραπεύουσι τὰς πληγὰς καὶ τὰς ἀσθενείας μας εἶναι τῆς σταγόνος ταύτης δῶρον! Τῆς δημιουργίας ζωὴ εἶναι τὸ δροσερὸν αὐτὸ δάκρυ· ὅτερ ἐλεῶν τὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου, καὶ εἰκτείρων τὰς δυστυχίας του, χέει ὁ εὔσπλαγχνος οὐρανός.

Καὶ ἀπὸ τὰ ἁπλούστερα, τὰ κοινότερα πράγματα, δύναται ὁ ἄνθρωπος ν' ἀντλήσῃ μεγάλα μαθήματα, καὶ μελετῶν αὐτὰ νὰ θαυμάζῃ, νὰ ἐξίσταται καὶ νὰ εὐγνωμονῇ. Σοφία καὶ πρόνοια ἐκπλη-

κτικὴ καθεύδει ὑπὸ τὸ ἁπλούστερον φύλλον, ὅπερ συνθλίβομεν εἰς ὥραν σχολῆς. Πόσα ἀγοῦ τῆς δημιουργίας πλουσιώτατα γοῦν νὰ ἐπιζητῶσι, μεγαλειώδη καὶ ὕψη στεῖ ἀληθείας... Ὑπῆρχον, ὑπάρχουσι καὶ ἔσονται θὰ ὑπάρχωσι. Ἀμελοῦντες τὴν ζήτησιν τῆς ἀληθείας, στρεβλοῦντες ἢ ἀρνούμενοι αὐτήν, ἅμα ἀναφύσασαν, πειρώμεθα νὰ κατοίσωμεν καὶ ν' ἀποκρύψωμεν τὸ ἀτέστερον φῶς τῆς πασχομένης καὶ ζητούσης ἡμῶν. Δύο τὰ ἐκείνη ἀλώβητος καὶ ἀκαταάσχετον ἐκεῖνο ῥεῦμα... Διαστρέφος βλέπει ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ σώματος· τὸ σκολιὸν ὅμως κεῖται ἐν ἡμῖν καὶ σύγκεῖται. Πλεῖστοι ὀφθαλμοὶ καὶ ἐνίοτε οἱ ὀξυδερκέστεροι, ἀρέσκονται νὰ θεωρῶσι λοξῶς καὶ λοξότερον νὰ ἑρμηνεύωσιν... Ἡ φύσις ἔπλασεν αὐτῶν εὐθεῖς τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐκεῖνοι μοχθοῦσι νὰ φαίνωνται παραβλῶπες!... Βλέπε εὐθέως, καὶ εὐθέως μελέτα καὶ ἑρμήνευε! Ἡ μοχθηρία δὲν εἶναι πνεῦμα, οὔτε ἡ κακία νοημοσύνη. Θὰ σοὶ ἀμφισβητήσωσιν ἴσως ὀξύνοιαν καὶ ὀξυδερκείαν· σὺ ὅμως πρόκρινον νὰ θυσιάσῃς μᾶλλον τοῦ πνεύματός σου τὴν φήμην, δυνάμενος πάντοτε νὰ τὴν ἀνακτήσῃς περιφανῶς, ἢ νὰ καταδιώσῃς τὴν χαρακτήρα σου, καὶ νὰ πικρανῇς τοὺς ὁμοίους σου, ἀδικῶν διὰ νὰ φανῇς πνευματώδης. Ἀνακτᾷ τις εὐχερῶς τὴν ἀδικῶς ἀμφισβητηθεῖσαν νοημοσύνην, δυσχερῶς ὅμως τὴν χρηστότητα τοῦ χαρακτῆρός του, ἐὰν ἅπαξ τὴν διαστρέψῃ.

Εὐθὺς διεδέχθη τοὺς ὄρθρους. Καὶ αἱ νύκτες κατέστησαν γλυκύτεραι. Νομίζει τις, ὅτι ὅπως μᾶς ἀφήσῃ ἀνάμνησιν εὐχαριστον τὸ ἀπερχόμενον φθινόπωρον, ἀπέβη ἡπιώτερον. Ἐντροφῶ εἰς τὰς ὡραίας ἡμέρας... Ἀλλ' ἔρχεται ὁ χειμών! Καὶ τὴν ἀθῶον ἀπόλαυσιν θ' ἀποτίσωμεν τῆς σκληρᾶς ποινῆς τοῦ χειμῶνος! Μήπως εἰζηλώσαι τινὰ πλανώμενος ὑπὸ τὸν ἥλιον, καὶ θεωῶν τὸ φθίνον κάλλος τοῦ φθινοντος φθινοπώρου;

Ἡ κοιλὰς ὅπου κατὰ προτίμησιν διατρίβω μ' ἐμέλαγχόλησε πλειότερον ἀπὸ ἄλλου. Μετὰ μικρὸν θ' ἀποδεσμεύσῃ καὶ τὰ τερατωδεστέρα λεψανα τῆς ὠραιοτάτης στολῆς της! Θὰ ἀποθάνῃ ἡ βλαστησίζοντα πέπλος, τὸ ἀπονεμοῦν ψυχὴν θὰ διαδεχθῇ τὴν σφριγῶσαν ζωήν, ἧς τὰ ὑστατα ἴχνη θεωρῶ ἔτι ἐπὶ τὸ θελκτικὸν τοῦτο ἐνδυσίτημα. Πάσχω πολὺ ἀναλογιζόμενος, ὅτι ἔρημος φύλλων, χλόης, πτηνῶν, νεότητος καὶ ἀκμῆς θ' ἀπομείνῃ ἡ κοιλάς μου... Ὅταν ἐκλείψῃ ἡ ζωή, ὅταν στρῶμα θανάτου λευκὸν καλύψῃ τὴν φιλόεσσαν ταύτην χαράδραν, ὅταν θὰ τὴν βλέπω ὡς κατήντησε καὶ θὰ ἐνθυμοῦμαι ὁποία ἦτο, μὲ τί ἀρά γε θὰ δύναμαι νὰ τὴν παρομοιάσω;... Ἡ συνείδησις ἐπερχομένης παρακμῆς θλίβει ὀδυνηρῶς τὸν ἄνθρωπον· Διατί; Μήπως ἦσθ' ἀπροσδόκητος! Ἀναμοχλεύει ἐν τούτοις βιαιότερον τὰς ἀναμνήσεις τῶν ὡραίων χρόνων, ἅτε ἠνθει τὸ σῶμα καὶ σπωθηρόβολον ἠκτινοβόλει τὸ πνεῦμα... Διατί νὰ πλασθῇ οὕτω ἡ δυστυχὴς καρδία μας! Οὐδέποτε εὐχαριστούμεθα! Ἐπιθυμοῦμεν ὅ,τι δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπιτύχωμεν, καὶ ἐὰν ἀφεθῶμεν φλεγόμεθα ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας, ἐὰν τὸ πόθος μας εἶναι φανασιοπληξία, ἡ ὀδύνη ὅμως ἡ ἐκ τῆς ἀποτυχίας τοῦ πόθου πηγάζουσα εἶναι θλιβερῶς πραγματική!... Τιμωρούμεθα ἐνῷ δὲν ἀπηλαυσαμεν! Εὐχὴν θερμὴν μόνον κατὰ νοῦν διετυπώσαμεν, ἀλλ' ὑπὸ πρινῆς ἀδυσωπήτου καὶ σκληρᾶς τὴν ἠθωνὴν μάστιγα ἠσθανθημεν φιλακουμένην τὴν ἀλγοῦσαν ψυχήν μας!... Εἴμεθα νέοι! Ἀλλὰ μήπως ἐνναοῦμεν πᾶσ' νεότητος τὴν ἀνεκτίμητον ἀξίαν; Πεφορτισμένη μεριμνῶν ἀλγεινῶν εἶναι τῆς ζωῆς ἡ ἀκμή, ἡ δὲ παρακμὴ... ἀρκεῖ καὶ μόνον ὅτι εἶναι τοιαύτη ὅπως πληρώσῃ ἀπογοητεύσεως καὶ πικρίας τοῦ παράκμαζοντος τὴν ψυχήν. Κἂν ὀλίγα τῆς ζωῆς μας σταδία δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι εἴμεθα μικρὸν ἥσυχοι· κατ' οὐδὲν ὅπι εἴμεθα εὐτυχεῖς! Καταρώμεθα μυριάκις τὴν ὥραν τῆς γεννήσεώς μας! οὐδέποτε πλὴν σύλλοφῶμεν. Ὅταν φωτισθῇ ὁ νοῦς μας, τότε ἡ ἡλικία παρῆλθε. Τίς νέος εἶναι σοφός; Τίς γηρῶν εἶναι ἀκμαῖος; Ὀλίγοι αἱ ἐκ τῶν ἀναμνήσεων πόνοι, ἀπαρόσσουσιν ἐναμφίλως τὸν ἄνθρωπον· μετὰ πῶν πόνων καὶ τῶν ἀσθενειῶν τοῦ σώματος. Δὲν ἀπενίζομεν εἰς μέλλον, καὶ ἐπώδυνον εἶναι τὸ παρόν μας! Παρελθὸν ἔσχομεν· ἀλλ' ἀναμιμνησκόμενοι, ἔσχομεν δυότι δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπανέλθωμεν, νὰ συλλαβῶμεν τὸν θελκτικὸν ἐκεῖνον ἀντικατοπτρισμόν! Ὑπὸ τὴν ἀφόρητον τοῦ γήρατος πίεσιν ἀνακαλοῦμεν τὴν κομψήν, τὴν γοργήν, τὴν λάλον, τὴν εὔθυμον, τὴν φωτόλην καὶ αἰσθηματικὴν νεότητά μας. Συλλογιζόμεθα, καὶ μὲ κυρτὸν τὸ σῶμα καὶ τὴν κεφαλὴν κυρτὴν μονολογοῦμεν ὀδυνηρῶς! «Μὲ δάσος κόμης πλουσιωτάτης ἐνέδυσεν ἡ φύσις τὴν κεφαλήν μας. Ἐχάσαμεν τὰ ὡραῖα μαλλιά μας, καὶ τώρα γυμνὸν φίλβει τὸ φαλακρὸν κρανίον μας! Τὰς σκληροτέρας τῶν ἀμυγδάλων συνετρίβομεν διὰ τῶν ὡραίων ὀδόντων μας· ἦσαν τόσῳ ἰσχυροὶ ὥστε καὶ τὴν σκληρότητα καρδίας γυναικείας ἠδυνάμεθα νὰ θραύσωμεν... Ποῦ εἶναι οἱ ὀδόντες μας; Τοὺς ἐχάσαμεν! Εἰς τὴν κειοτάτην τοῦ προσώπου μας ἐπιδερμίδα ἐπήνθει τὸ κάλλος καὶ ἡ δρόσος. Ὅλα ἐνεταφιάσθησαν ἤδη ἐνὸς τῶν μισητῶν ῥυτίδων· αἱ τινες ἀφοῦ ηὐλάκωσαν τὸ πρόσωπόν μας, σχίζουσι τώρα καὶ τὴν καρδίας μας! Ὁ σπιλπνὸς ὀφθαλμός μας ἀνεκάλυπτε τὰ προσφιλὲς πρόσωπον εἰς τὰς ἀπωτάτας τῶν ἀποστάσεων· τὸ ἀνεγνώριζεν ἐν μέσῳ χιλιάδων, τὸ διέκριγεν οὐτὸ τὰς αὐλαίας ἔτι καὶ τὰ παραπετάσματα· ἡμαυρώθη ἤδη, καὶ μετὰ κόπου διακρίνομεν τοὺς ἐγγύτατα ἡμῶν. Ἡ ἀκοή μας συνελάμβανεν ἀμέσως! τὸν ἀσθενέστερον ψιθυρον τῆς ἐσθῆτος τῆς γυναικὸς ἦν ἠκούομεν· διέκρινε τοῦ κώνωπος τὴν πτῆσιν, τοῦ φύλλου τὴν ἠπιωτάτην ἐπὶ τοῦ

σετε πρῶτον τὸν τίτλον τὸν ὁποῖον ἐπόθησα διακαῶς πάντοτε, τὸν τίτλον τοῦ συζύγου σας.

— Σεῖς, Ζδισλαῦε, σύζυγός μου, Ἐλησμονήσατε ποίου ἀνδρὸς ὑπῆρξα σύζυγος; Ὤ! παύσατε, πρὸς Θεοῦ, ἀπὸ τοῦ νὰ ποθῆτε ἕνωσιν, ἡ ὁποία θὰ σᾶς κατήσχυνε.

— Καλά! τότε καὶ ἐγὼ δὲν ἐπιτρέπω νὰ μοῦ κόψωσι τὸν βραχίονα. Ἀφοῦ τὸ θέλετε θὰ ἀποθάνω... Ἄνευ ὑμῶν, ἡ πεπριμένουσα μεθ' ἡδεῖαν ζωὴ θὰ μοι ἦτο ἀνυπόφορος. Ἀλλά, πρὶν ἢ ἀποθάνω, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς ἀποδώσω τὸν σταυρόν, τὸν ὁποῖον μοι ἐδώκατε κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ τὸν ὁποῖον ἔφερον πάντοτε ἐπὶ τῆς καρδίας μου. Κατὰ τὰς τελευταίας μου στιγμάς, θὰ ἦτο βάρος, τὸ ὁποῖον θὰ μὲ συνέτριβε... Ἐνθυμήθητε τί μοι εἴπετε: «Ἂν σᾶς ἐπέλθῃ συμφορά, ἂν λάβετε ἀνάγκην φίλης χειρὸς ὅπως σπογγίσῃ τὰ δάκρυά σας, λόγων συμπαθείας, ὅπως καταπραύνωσι τὰς ἀγωνίας σας, τότε θὰ ἴδητε ἂν σᾶς ἀγαπῶ».

Σήμερον σεῖς ἡ ἰδία θέλετε τὸν θάνατόν μου. Ἔστω! Μίαν τελευταίαν χάριν ζητῶ ἀπὸ ὑμᾶς, νὰ εἴπητε εἰς τοὺς χειρουργοὺς ὅτι δὲν ἐνεχατανεύω εἰς τὸν ἀκρωτηριασμόν.

— Θύγατερ, εἶπεν ὁ πατὴρ Ἀμβρόσιος συγκεκινημένος, ἐγὼ τώρα σᾶς ἱκετεύω. Ἀχτίσταις, ἐπὶ μᾶλλον παρατεινομένη θὰ ἦτο ἔγκλημα. Σκέφθητε ὅτι οἱ πόθοι τῶν θνησκόντων εἶναι ἱεροί. Ἐγὼ, ὅσπις τὰ καθ' ὑμᾶς καὶ τὸν βίον σας ἀπὸ σᾶς τὴν ἰδίαν ἐπληροφορήθην, σᾶς λέγω ὅτι ὁ Θεός, οὐ μόνον συγκατατίθεται, ἀλλὰ καὶ σᾶς ἐπιβάλλει ἔνωσιν, ἥτις ἂν μὴ ὁ ἀσθενὴς ὑποκύψῃ εἰς τὴν νόσον, θὰ ἀποτελέσῃ τὴν εὐτυχίαν ἀμφοτέρων. Διατί θέλετε νὰ τιμωρήσετε αὐτὴ ἑαυτὴν δι' ἐγκλήματα τὰ ὁποῖα δὲν διεπράξατε; Διατί νὰ νομίζετε ἑαυτὴν ἐξουθενημένην, διότι ἠπατήθητε; Ὄχι! ἂς μὴ θριαμβεύσῃ παρ' ὑμῖν ἐνδοιασμός, τὸν ὁποῖον καὶ ἡ θρησκεία καὶ αὐτὴ ἡ καρδία σᾶς ἀποδοκιμάζουσι καὶ καταδικάζουσι. Ὁ Θεὸς αὐτὸς ὁμιλεῖ πρὸς ὑμᾶς διὰ τοῦ στόματός μου.

— Πάτερ, ἀπήντησεν ἡ Ἀνιέλα, σπεύσατε νὰ κλείσητε τοὺς ὀφθαλμούς, νυμφεύσατέ μας.

Ὁ πατὴρ Ἀμβρόσιος ἐφρέσσε ἀμέσως τὸ σταυροφόριον καὶ τὸ ἐπιτραχήλιόν του, εἶτα προσεκάλεσε παρὰ τὴν κλίνην τὰς λοιπὰς κυρίας αἵτινες ἦσαν ἐκεῖ νοσηλεύουσαι τοὺς τραυματίας. Ὁ Καζιμίρος καὶ οἱ χειρουργοὶ ἐχρησίμευσαν καὶ μάρτυρες, καὶ τὸ νυμφικὸς δακτύλιος ὃν ἡ Ἀνιέλα εἶχε λάβει παρὰ τοῦ Μιεστόβσκη καὶ τὸν ὁποῖον ἔφερεν ὡς τιμωρίαν, διὰ τὸ νεωστὶ παρεσύρθη ὑπὸ τῆς φανεῖσης πλουσίου γάμου, ἀντὶ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πατρός της, ἐχρησίμευσε καὶ διὰ τὴν νέαν ταύτην γαμήλιον τελετήν.

Γάμοι εἶχον τελεσθῆ πρὸ τεσσάρων ἐπῶν ἐν τῷ μητροπολιτικῷ τῆς Βαρσαβίας ναῷ, ἐνώπιον παντὸς ὅτι ἡ πρωτεύουσα τῆς Πολωνίας εἶχεν ἐπίσημον καὶ ἀριστοκρατικὸν μεθ' ὅλης τῆς πολυτελείας, ἥτις ἠρμόζεν εἰς διάσημον καὶ βαθύπλουτον οἰκογένειαν. Ἡ νύμφη, ὡραία διά τε τὴν φυσικὴν αὐτῆς καλλονὴν καὶ τὴν πολυτελεστάτην περιβολήν, ποσεῖλκε τὰ βλέμματα πάντων. Νῦν αὐτὴ αὐτὴ νέον συνδέει δεσμόν. Ναός εἶναι τὸ νοσοκομεῖον, βωμὸς ἡ κλίνη τοῦ ἄλγους. Καὶ ὅμως ἀοιδέποτε θὰ ἴδῃ τις θέαμα ὑψηλότερον. Γυνὴ ὠχρὰ, ἡμιλιποθύμος, μελανειμῶν, θέτουσα τὸν νυμφικὸν δακτύλιον εἰς τὸν κατατεθραυσμένον δάκτυλον ἑνὸς θνήσκοντος! Νυμφίος, ἅστις ἴσως μετ' οὐ πολὺ τὴν τελευταίαν ἐκπέμψῃ πνοὴν καὶ ἐξαντλημένος, οὐδ' αὐτὴν τὴν δύναμιν ἔχων ὅπως αἰσθανθῇ τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἐπὶ τῇ ἐκπληρώσει τῶν εὐχῶν του! Ἱερεὺς ἀπαγγέλλων μετὰ λυγμῶν σὰς γαμηλίους εὐχάς! Γυναῖκες γονυπετοῦσαι καὶ τραυματίαι θρηνοῦντες ἐκ τῆς συγκινήσεως!... Ποῦ δύναταί τις νὰ ἴδῃ συγκινητικώτερον καὶ ἐπισημότερον θέαμα!

Μετὰ τὸ πέρας τῆς τελετῆς, ὁ Ζδισλαῦος εἶπεν εἰς τοὺς χειρουργούς:

— Κύριοι, πράξετε περὶ ἐμοῦ τώρα ὡς θέλετε.

Καὶ ἀφαιρέσας ἀπὸ τοῦ δακτύλου τῆς τεθραυσμένης χειρός του τὸν δακτύλιον, ὃν ἡ Ἀνιέλα εἶχε θέσει πρὸ τινῶν στιγμῶν, τὸν ἠσπάσθη καὶ εἶπεν:

— Λάβε ὀπίσω, ἀξιοτάτη σύζυγε, τὸν πολυτιμότατον τοῦτον δακτύλιον.

— Ναί, ἀπήντησεν ἡ Ἀνιέλα, τὸν καρδιακόν· ἀλλ' ὅπως ἀπὸ τῆς χειρὸς τοῦ προσφιλοῦς μοι συζύγου μεταβῇ εἰς τὸν βωμὸν τῆς πατρίδος. Πάτερ Ἀμβρόσιε, σᾶς τὸν παραδίδω. Ἀφιερῶ τὸν δακτύλιον τοῦτον εἰς τὸν ὑπὲρ ἐλευθερίας καὶ ἀνεξαρτησίας τῆς πατρίδος ἀγῶνα. Οἱ ἀδελφοί μας, οἱ υἱοί μας, οἱ σύζυγοί μας προσέφερον ὑπὲρ τῆς Πολωνίας τὸ αἷμα των. Ἡμεῖς αἱ γυναῖκες ἂς θυσιάσωμεν ὑπὲρ αὐτῆς τὰ χρυσᾶ κοσμήματα καὶ τοὺς πολυτίμους λίθους μας.

Ἡ πρᾶξις αὕτη τῆς Ἀνιέλας καὶ οἱ λόγοι δι' ὧν συνώδευσεν αὐτὴν ἐγνώσθησαν εὐθὺς καθ' ἅπασαν τὴν πόλιν. Πᾶσαι αἱ Πολωνίδες, ἠλεκτρισθεῖσαι ὑπὸ τοῦ παραδείγματος τῆς πατριώτιδος ἐκείνης, προσηνέγκον εἰς τὸ δημόσιον τὰ μέτοχα τοῦς δακτυλίους τῶν, διὰ τοῦ χρυσίου τῶν ὁποίων κατεσκευάσθησαν ἀμέσως τεσσαράκοντα παράσημα, ἅτινα ἀπενεμήθησαν εἰς τεσσαράκοντα ἐκ τῶν ἀνδρειοτέρων πολεμιστῶν, ἐξετυπώθησαν δὲ καὶ νομισματοσήμα προωρισμένα ὅπως ἀναμιμνήσκωσιν εἰς τὴν Εὐρώπην τὰς θυσίας, τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὰς ἡρωϊκὰς πράξεις εἰς ἃς ὠθεῖ ὁ πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἐθνικὴν ἀνεξαρτησίαν ἔρως.

Ὅτε οἱ χειρουργοὶ ἠτοιμάσθησαν ἵνα ἐκτελέσωσι τὸν ἀκρωτηριασμόν, αἱ σύντροφοι τῆς Ἀνιέλας ἠθέλησαν νὰ φέρωσιν αὐτὴν ἐκτὸς τοῦ νοσοκομείου, ὅπως μὴ παρασταθῇ εἰς αὐτόν.

— Ἐγὼ νὰ ἐξέλθω; Ἐγὼ νὰ τὸν ἐγκαταλείψω; ὦ ἀγαθαί μου φίλαι, πόσον κακῶς γνωρίζετε τὴν Ἀνιέλαν; Τώρα εἶμαι ἡ σύζυγός του καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ

εδάφους επιχάθησιν· αμφιβόλως τώρα ἀκούομεν τοῦ τηλεβόλου τὸν ἰσχυρότατον κρότον! Κακοῦργε Χρόνε· ἔχθιστε, μιάστιτε, φθονερέ, ζηλότυπε τῶν ἀνθρώπων ἐχθρέ! Δὲν ἀνέχεσαι τὴν νεότητα, διότι εἶσαι γέρων. Ἔλαβεν ὀπίσω ὁ Θεὸς τὰ δῶρα ἅτινα μᾶς ἔδωκε. Ἐμύησεν ἡμᾶς εἰς τὴν ἀξίαν των, καὶ ὅταν τὴν κατενοήσαμεν ἀφήρεσεν αὐτὰ ἀφ' ἡμῶν διὰ νὰ μᾶς θλίβῃ διὰ τῆς ἀναμνήσεως! Γήρας ἀδυσώπητον διεδέχθη τὴν νεότητα! Αἱ φαιδραὶ ἀναμνήσεις πικραίνουσι τώρα τὰς καρδίας μας, καὶ οἱ πόνοι ἐνοχλοῦσι τὸ ὑποτρέμον καὶ ὑποσαθρὸν σῶμά μας! Πένητες, ἐν μέσῳ ὄλβου, λιμοκτονοῦμεν καὶ ψυχίον νεότητος. Ἀλλ' εἶνε τόσον φιλάγρυπνος ὁ Θεός! Ἐγεύθημεν τοὺς σπαραγμοὺς καὶ τὰς ὀδύνας τοῦ ἔρωτος. Ἐδιδαιμονήσαμεν, ἐφωγίσθημεν, ἐπαναστατήσαμεν καὶ ὑπετάγημεν διὰ νὰ ἐξαναστῶμεν πάλιν καὶ πάλιν νὰ ὑποταχθῶμεν εἰς τὸν ἄγγελον ἐνίοτε, συνεχῶς δαίμονα, καὶ πάντοτε τύραννόν μας! Ἐν τῇ πάλῃ τῶν αἰσθημάτων, ἀτυχεῖς ἢ εὐτυχεῖς διεσείσθημεν ὑπὸ βιαίων παθῶν· ἐζῶμεν· δὲν ἤμεθα ἐρείπια! Αἱματόχρουν ἐκ τῆς ὀργῆς καὶ τοῦ πείσματος ἀπέβη τὸ λευκὸν τοῦ ὀφθαλμοῦ μας· ἀλλ' ὑπὸ τὴν λευκοτέραν χεῖρα ἥτις ἔψαυσεν ἡμῶν τὸ μέτωπον, καὶ ἐθώπευσε τὴν κόμην ἐπραΰνθη ὁ ὀφθαλμός, ἡμιεκλείσθη ἔδυσε σχεδόν, ἐξέφρασε, ἐπεκαλέσθη συγγνώμην, καὶ ὅταν τὴν ἔλαβε πλήρη, ἐσπινθηροβόλησε, καὶ ἐζήτησε τῆς καρδίας καὶ τοῦ αἱσθήματος τὸ εἴδωλον. Τὸ χεῖλος ἡμῶν διέστειλεν εὐδαιμονίας μειδίαμα. Ὁ νεκροθάπτης κόρος ἐφόνευσε τὸ μειδίαμά μας ἐκεῖνο, καὶ ἡ μετάνοια κατέστησε μετ' ὀλίγον σκυθρωπὸν τὸ πρόσωπόν μας.

Ἐγείναμεν ἰδιότροποι, καὶ πολλάκις ἀνομονόμητοι! Ἐλαμβάνομεν ζητοῦντες, καὶ λαμβάνοντες καθιστάμεθα δυστυχεῖς, διότι δὲν εἴχομέν τι πλέον νὰ ζητήσωμεν! Ἠρνοῦντο εἰς ἡμᾶς ὁπότε ἐδεόμεθα νὰ μᾶς δώσωσι· ἡ ἄρνησις ἦτο ἁπλῶς ἀναβολή· ἐνέδιδε, καὶ ἡμεῖς ἐβυθιζόμεθα εἰς πέλαγος ὀνείρων παραμυθικῶν ἐγρηγοροῦντος. Ὅταν ἀνεψήφομεν πικρία ὀπλίζει τὸ χεῖλός μας· διατί ν' ἀφυπνιζώμεν, ἀφοῦ ἐψαύσαμεν οὕτω ἐγγὺς τῶν κόσμον ἐκεῖνον, τῶν θελκτικῶν ὀνείρων, ὑπὸ τὸν γήκτρον τοῦ ὁποίου ἐμεθύσθημεν; Παντάχοῦ ἀντιθέσεις, ἀνακολουθίαι, νέφη καὶ πηλός, πτέρυγες καὶ δορά· γέλως, δάκρυ, ἐνίοτε κλαυσίγελως· ἀλλεπάλληλος πόθων διαδοχὴ καὶ ἀλλεπάλληλος ἀπόσβεσις· παρασαμοία πρὸς τὰ κύματα τὰ αἰωνίως ἐπεχόμενα ὅταν ἰσχυρὸς πνέῃ ὁ ἄνεμος, καὶ αἰωνίως ἐκπνέοντα εἰς τὴν ἀμμώδη τῆς παραλίας ἀκτήν. Ἐγνωρίζομεν τί ἠθέλομεν ζητοῦντες· ἐνόμιζομεν ὅτι δὲν ἐγνωρίζομεν· Κατέστημεν ὅμως εὐτυχεῖς προσπελάσαντες ἀπόταπτον ὅριον εὐδαιμονίας, ἣν ὑπελαμβάνομεν μυθικήν· Ἀς εἴπωσιν αἱ μετ' αὐτὴν λύπαι, καὶ τὸ πικρὸν ἐκεῖνο μειδίαμα, καὶ τὸ εἰρωνικὸν ἐκεῖνο ἐπιφώνημα· ταῦτα μόνον ἦτο καὶ δι' αὐτὸ ἐστέναζον· Ἀντίθεσις αἰωνία! πόθος· πῆξις· ἐπιτυχία· ἀπορία διὰ τὴν δύναμιν καὶ τὴν βάσανον τοῦ πόθου· ρετὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ὀνείρου! Καὶ αἱ μεταμέλειαι ὅμως ἡμῶν, καὶ αἱ ἀναμνήσεις μας, ὀφείλαι ὅσαν πικραί, ἐνέτεμνον τὸ ἐλπιδικὸν ἀκτίνα· ποιήσεως καὶ χάρις μετριάζουσαν τὴν ὀξύτητα τῆς θλίψεως μας. Διόπερ ἤμεθα νέοι! Ἀλλ' ἤδη, ἐρείπια τοῦ χρόνου καὶ τῶν ἀσθενειῶν, τὸν τάφον ἔχοντες πρὸ ἡμῶν, εἰς τί, ἐκτὸς τῆς ἡσυχίας τοῦ μνήματος, δυνάμεθα νὰ ἐλπίζωμεν; Μοῖρα ἀπηνής, ἐξαφανίσασα καθ' ἡμῶν ὑπούλως τὴν βάσανον τοῦ γήρατος, ἀμβλύνον τὸ λάχιστον πάντα πάθη. Φόνευσον πᾶσαν ἐπιθυμίαν. Τύφλωσον τὴν μνήμην, ἀφοῦ ἐνθυμούμενοι θλιβόμεθα καὶ ἀλγοῦμεν. Ἡ νεότης εἶναι ἐπιπόλαιος. Πάσχοντες παρηγοροῦνται ταχέως οἱ νέοι, ἀφοῦ ταχύτερον λησμονοῦσιν. Ἀλλὰ τὸ γῆρας; Αὐτοῦ αἱ ἀναμνήσεις εἶνε θλιβεραί. Ἐνόσῳ ἤμεθα ἔτι νέοι πικραὶ ἀναμνήσεις ἐλάχιστα ἡ οὐδόλως μᾶς ἐλύπει. Ἠλπίζομεν. Ἀλλ' ἤδη ἐγηράσαμεν καὶ ἡ ἐν γήρατι ἀναπόλησις τῆς νέας ἡλικίας εἶνε ἡ ὀξυτέρα, ἡ μᾶλλον ἀσπλαγχνος τῶν βασάνων. Δὲν ἐλπίζομεν πλέον. Τὴν ποίησιν τῆς νεότητος, ἣν δὲν εἴχομεν τότε φυσικῶς ἐνόησιν, αἰσθανόμεθα ἀνεπιθέτως ἤδη μεταβληθεῖσαν εἰς φρικαλέαν πραγματικότητα. Μοῖρα ἀνελεήμων, ἐνῷ διὰ τοῦ γήρατος μας ἀφήρεσας τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν πραγματικὴν ζωήν, δὲν μᾶς ἐφόνευσας· πολλάκις τοι! Τεραμένη εἰς τὰς ἀλγηδόνας μας, μετέτρεψας τὴν ἐλαστικότητα τοῦ σώματος ἡμῶν εἰς φορτικότητα, καὶ τὴν ὑψιτένειαν εἰς καταπτώσιν. Τῶν ποδῶν ἡμῶν τὸ τάχος ἐδέσμευσαν αἱ φευματισμοί, καὶ τῶν ἀρμῶν τὴν εὐκαμψίαν ἀπεσκήρυνεν ἡ ἀρθρῖτις! Ὡραία, ἡ ἀψιλὴς αὕτη γενικοδωρία, εἰς τὰ πικρὰ τοῦ γήρατος, τὰ μυστικὰ παρακολουθήματα! Μᾶς ἔδωκες ὅ,τι ἔμελλες ν' ἀναλάβῃς ὀπίσω, καὶ διὰ τῆς στερήσεως νὰ μᾶς θλίψῃς πλειότερον ἢ ὅσον μᾶς ἐχαροποίησας, ὅτε μᾶς ἔδωκας τῆς ὑγείας καὶ τῆς νεότητος τὰ δῶρα. Ἠγνοοῦμεν ἐντελῶς τότε τῆς δωρεᾶς ἐκείνης τὴν ἀξίαν· ἀλλ' οἱ δυστυχεῖς! γνωρίζομεν καλῶς τὴν ἀτελεύτητον, τὴν ἀνίατον ὀδύνην τῆς ἀπωλείας ἡμῶν.

Τῆς φύσεως τὴν προϊοῦσαν ἐξάνθησιν θεωροῦμεν, ἐμνήσθην τῆς ἐξανθήσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ζωῆς. Εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, τὸν πλήρη σκληρῶν καὶ ἀνεξηγήτων ἀνισοτήτων, ἰσότης μία δεσπόζει ὁμοιομόρφως πάνταχοῦ· ἡ ἰσότης τῆς παρακμῆς! Οὐδὲν καὶ οὐδεὶς ἐξηνέθη, ἢ διέφυγε τὸν βαρὺν κύλινδρον ὑφ' ὃν τὰ πάντα! καὶ τοὺς πάντας ἰσοπεδώνει. Ἡ ζωὴ εἶναι βραδεῖα ἀλλ' ἀσφαλὴς παρακμή. Αὕτη περατοῦ τοῦ ἀνθρώπου τὸν βίον, καὶ ἴσως αὕτη εἶνε τοῦ βίου ὁ σκοπός. Νὰ παρακμάσῃ ὁ ἄνθρωπος! Θνήσκει ἡ βλακεία ὅπως καὶ ἡ ἐξοχος μεγαλοφυΐα! Ὀφαρὲ καὶ ὁ ἀστὸς θάπτονται παραπλεύρως, καὶ ὁ αὐτὸς σκώληξ ροκανίζει ἀμφοτέρων τὸν ἐγκέφαλον. Τῆς ζωῆς αἱ ἡμέραι δὲν πτοοῦνται τὸ μεγαλεῖον τοῦ κόσμου. Τυραννοῦντες καὶ τυραννούμενοι φέρουσιν ἐξίσου τὸν πόνον ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐνῷ ὁ ἀγρότης ζηλοτυπεῖ τὸν πρὸ αὐτοῦ παρελαύνοντα μοναρχὴν, ὁ μοναρχὴς φθονεῖ τὸν ἀγρότην. Τῆς κακοδαιμονίας ὁ κοινὸς θησαυρὸς συνάπτει τοὺς θνητοὺς, καὶ ὁ θάνατος ἐξίσωσε καὶ ἀπήλειψε τὰς διακρίσεις! Ἐκατομμυριοῦχοι ἢ ἐκμάκτοι νοῦντες, βασιλεῖς ἢ δουλοπάροικοι, πάσχουσιν ἀμφότεροι εἰς ἀμφοτέρους ὁ θάνατος εἶνε κοινὸς καὶ ἀμφότεροι ποθοῦσι.

Ἀλλ' ὅμως καὶ ὠκεανοὶ παρακωλύουσι τῶν ἐλπίδων καὶ τῶν πόθων αὐτῶν τὴν ἐπίτευξιν. Τί σημαίνει, ἐὰν ὁ εἷς ἀγωνιᾷ δι' ἐλάχιστον ἀσήμαντόν τι, ἐνῷ ὁ ἕτερος διὰ μέγα; Μήπως καὶ τῶν δύο τὸ τέλος δὲν εἶναι τὸ αὐτὸ; νὰ θλίβωνται διότι ἀποτυγχάνουσι; Ὁ πόνος δὲν πρέπει νὰ ἐπιμετρηθῇ ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐπιθυμίας, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀποτυχίας αὐτῆς. Ὁ ποθῶν τὴν ὑφήλιον καὶ μὴ δυνάμενος νὰ τὴν ἀπολαύσῃ, καὶ ὁ ποθῶν σμικρότατον τεμάχιον γῆς χωρὶς νὰ δύναται νὰ τὸ ἐπιτύχῃ, εἶναι ἐξίσου δυστυχεῖς· Ἡττασις τῆς ἐπιθυμίας διαφέρει τὸ ἀποτέλεσμα ὅμως εἶναι τὸ αὐτό· ἡ θλῖψις διὰ τὴν διάψευσιν, ἡ ἀγωνία, ἡ πικρία διὰ τῶν πόθων· καὶ ἀποτυχία.

Κοιλάς μου ἀγαπητή, θέλω νὰ στραφῶ πρὸς σέ, καὶ διὰ τῆς ἀναμνήσεώς σου νὰ περατώσω τῆς νυκτὸς αὐτῆς τοὺς συγκεχυμένους καὶ ὀδυνηροὺς συλλογισμούς! Πρὸς σὲ ἰδίως μυστηριώδες ἀσόλον, ὅπου τόσον ἐρέμβασα ἄλλοτε, καὶ τοσοῦτῳ ἐμελαγχόλησα ὅτε ἀπόψε σὲ εἶδον καὶ ἐνετρυφήσα εἰς τὰς γλυκείας καὶ ἀλγεινὰς ἀναμνήσεις σὰς πάντοτε θὰ μοὶ ἀνακαλεῖς. Ἐλάχιστοι τὸ γνωρίζουσι, διότι ἐλάχιστοι τὸ ἐπεσκέφθησαν. Καὶ ἐὰν τὸ ἔβλεπον, ἀδιάφορος θὰ παρήρχοντο ἀφοῦ οὐδεμίαν ἀναπόλησιν, οὐδεμίαν εἰκόνα ἢ ἀνάμνησιν θὰ τοῖς ἀνεκάλει. Κοησφύγετον, ἐντὸς κρησφύγετου, εἰς τὸ ἀπώτατον βάθος τῆς κοιλάδος αὐτῆς ὑπάρχει μανῆρες, ἄγνωστον, καὶ σιωπηλὸν ἀναχωρητήριον. Ηὐκνοὶ καλαμῶνες, ἐκτείνοντες τὰ φύλλα αὐτῶν, σχηματίζουσιν ἐκεῖ πράσινον καὶ ὑψηλὸν θόλον ὑφ' ὃν διαυγὴς ῥέει ῥυὰξ δροσερός. Πράσινοι θάμνοι, περισωθέντες ἔτι ἀπὸ τὴν ὀστεώδη χεῖρα τοῦ χειμῶνος, καλύπτουσι ἀκόμη τὰ βάθη τῆς χαράδρας αὐτῆς, καὶ βάσει πυκνοῦ ἐπὶ τῆς γλοαζούσης ἐπιφανείας τῶν ὑπολίμνων φαίνονται αἱ ὥφρα ἐρυθροὶ καρποὶ καὶ οἱ μέλανες ὡρίμαι. Αἱ ἄκανθαι ἀναστέλλουσι συνεχῶς τὸν δρόμον τοῦ πλάνητος. Ἐνίοτε τὰ πράσινα φύλλα τῶν βάτων στίζονται ὑπὸ τοῦ αἵματος τῆς χειρὸς τοῦ διαβάτου, ἐὰν ἀφρηφένως βαδίζων, καὶ συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν ἀκανθῶν καὶ ἐλαστικωτάτων ἐκείνων θαμνοκλαδίσκων, ἐπειράθη ἀπροσέκτως νὰ ἐλευθερώσῃ τὸ αἰχμάλωτον ἔνδυμά του. Πρὸ ὀλίγου εἰσέτι, καιρὸ ἰχῶρ παρθενικοῦ σώματος ἀρροπλάστου κατέρρανεν ὡς δρόσος ἐρυθρά, τὸν φωτεινὸν ἐκεῖνον σμάραγδον. Εἶχον ἴδει τὴν μικρὰν τῆς χειρός της ἀμυχήν, καὶ τοῦ αἵματος της τὴν ῥανίδα στίζασαν τῆς βάτου τὸ φύλλον· Ἐπόνεσε καὶ ἐφώναξε!... Μήπως ὄρως καὶ τῆς Ἀφροδίτης τὸν πόδα, πλανωμένης ἄλλοτε εἰς ἄλσος τι, καὶ θρηνούσης τὸν φίλον της, μήπως δὲν ἔνυξεν ἄκανθα καὶ ἐκ τῶν ῥανίδων τοῦ αἵματός της μήπως δὲν ἐφύησαν εὔοσμα ἄνθη, ἅτινα ὕμνησαν καὶ ἐπόθησαν οἱ ποιηταί; Ἐὰν ἐζῶμεν εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν θεομόρφων καὶ τῶν μύθων ἀναντιρρήτως ἀπὸ τῶν σταγόνων τοῦ αἵματος της θὰ προέκυπτον λευκὰ ἄνθη μυρίπνοα ἐξ ἐκείνων ἅτινα τοιαῦτα ἠρόπαν καὶ τόσῳ παραφόρως ἐκαλλιέργει ὁ Ἄνεμος χαλαρῶς σείει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὰ φύλλα καὶ τοὺς κορμοὺς τῶν δυνόκων. Μουσικὴ μελαγχολικὴ ἠχεῖ τότε ἀπὸ τοῦ βάθους τῆς χαράδρας, καὶ ὁ εἰς τοὺς μυχοὺς αὐτῆς πλανώμενος καὶ ὀνειροπολῶν νομίζει ὅτι ἀκούει τὸν δρεπέτην στεναγμόν, τὸν μυστηριώδη φθόγγον ψυχῆς ἐκλιπούσης πρόωρως ἀπὸ τοῦ κόσμου καὶ ἥτις, ὑπὸ μορφὴν κόρης θελκτικῆς ἐπλανήθη ἄλλοτε ἐδῶ, ἠγάπησεν, ἐρέμβασε, καὶ ἐθρήνησε.

Πρὶν ἢ καὶ χιόνες καὶ τὰ ῥεύματα τῶν δεσῶν ἀποκλείσωσι τὸ περπνὸν τοῦτο τόπον ἐπῆλθον νὰ τὸ ἴδω· ἤνυσα πάντῃ, καὶ ὁριστικῶς πλέον τὸ ἀποχαιρετίσω. Ἡ ἔρημος θέσις, ἡ πέριξ κατήφεια, τῆς δύσεως ἡ ἐγγίζουσα ὥρα, τὰ ζηρὰ δένδρα καὶ τὰ φύλλα νοῦζοντα τὴν μελαγχολίαν μου. Ἀναμνήσεις θλιβεραὶ πλανῶνται ἐκεῖ. Μακροὶ τέτας κλάδοι βραδέως ἀπομυρμυρίζουσι τῶν φύλλων τῶν πρὸς τὴν ἐποχὴν τοῦ ῥυσκίου. Τὰ πίπτοντα φύλλα τῆς τέφας μοὶ ἀνεμίμνησκον τοὺς ἀφανιζομένους ἐκ κόσμου· ἐρεμβάσμους τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὁ σχιζόμενος φλοιὸς τῆς τὴν καρδίαν του ἦν ἐσπαρέχον οἱ πόνοι, καὶ περιπέτειαι· σὶ ἔλεγχοι, αἱ ἄκαιροι μετάνοιαι, καὶ πόσαι πικραὶ διαψεύσεις ἐνοσκήψασαι ἀλλεπαλλήλως καὶ σαλεύσασαι τὸ στέλεχος τοῦ βίου ἀποκάμον ἤδη καὶ ποθοῦν τὴν γαλήνην καὶ τὴν λήθην τοῦ τάφου. Ἡνθιάνῳ ἐμελῴδουν τὰ πεπνα εἰς τὴν φθινοῦσαν ἐκείνην δασὶν κλὶ τὴν φθίνουσαν ὥρᾶν. Ἀπεχωρεῖτων τῆς ἡμέρας πὸ φῶς, καὶ ἀναζητοῦντα εἰς τῶν δένδρων τὰς κορυφὰς τὸ νυκτερινὸν ἄσυλόν των ἐφαίνοντο οἰκτείροντα τὴν ἐρημίαν τοῦ ἀνθρώπου μὴ ἔχοντος καὶ μὴ δυναμένου νὰ κλίνῃ που ἡσύχως τὴν κεφαλὴν καὶ νὰ ἀναπαύσῃ ἀμερίμνως τὸ καταχειμαζόμενον σῶμά του. Βοτάναι ἰαματικαί, τῶν ὄρεων τὰ δήγματα καὶ τὰς ἀλγηδόνας προλαμβάνουσαι, τοῦ σώματος τὰ τραύματα ἰαίνουσαι καὶ ἐπουλοῦσαι ἐβλάστανον τῇδε κἀκεῖσε ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Βοτάνη τῆς ἠθικῆς ἀλγηδόνος, ἰαίνουσα τὸ τραῦμα τῆς ψυχῆς, τῆς ἀπογοητεύσεως τὸν ἰὸν καταστρέφουσα, ποῦ ἄρά γε τῆς γῆς νὰ φύεσαι, ὑπὸ τίνα ἥλιον νὰ ξηραίνεσαι, ὑπὸ ποῖον πῦρ νὰ ἐκχυλίζεσαι; καὶ τίς ἡ εὐεργετική, ἡ λατρευτὴ ἐκείνη χεὶρ ἡ τὸ βάλσαμόν σου χέουσα καὶ τοῦ τραύματος τὴν ὀδύνην παραμυθοῦσα;

Ἐσκιώθη ἐν τούτοις ἡ κοιλάς· ἐσώπησαν τὰ πτηνά, καὶ μόνον τοῦ ῥυακίου ὁ ἀλαφρὸς φλοῖσβος, ἠκούετο, καὶ ὁ χαταρὸς ψίθυρος τῶν δονάκων. Αἴφνης τὰ φύλλα καὶ οἱ κλάδοι σαλεύονται ἰσχυρῶς. Ἄδρα! ἥτις κινεῖς τοὺς καλαμῶνας, μήπως εἶσαι τὸ πνεῦμα κόρης ἀγαπητῆς πλανωμένης ἀοράτως ἐδῶ, καὶ ποθούσης ἔτι νὰ βλέπῃ τοὺς τόπους οὓς τόσον ἠγάπησεν ἄλλοτε;... Νὰ ὑποθέσω, ὅτι ἀπάντησις εἰς τὸν στεναγμὸν τοῦτον τῆς ἐρωτήσεως εἶναι τῶν καλάμων ἡ βιαιοτέρα ἔτι σύγκρουσις, καὶ τοῦ ψιθύρου ὁ μελαγχολικώτερος καὶ διαρκέστερος συρίγμός; Ὦ! ἐὰν εἶνε ἀληθές! Ἐὰν ἀπὸ τὴν φωτεινήν σου σφαῖραν ἦλθες εἰς τὴν γῆν μας νὰ θεωρήσῃς καὶ πάλιν τὰ μέρη ὅπου ἐρῶσα καὶ εὐδαίμων ἔζησάς ποτε... Πνεῦσον ψυχὴ ἀγαπητή· Πραΰνον τοὺς πόνους, συγχώρησόν ὅσους ἀκουσίως σ' ἐλύπησαν, δρόσισον τὸν πυρετόν, τὴν φρεναπάτην λύσον... Σιωπηλὸς ἀπέμεινε καὶ πάλιν ὁ καλαμών! Τῆς ἄδρας ἡ φορὰ ἐξέπνευσε· οὔτε ἓν φύλλον σαλεύεται, καὶ ἠχὼ οὐδεμία ἀκούεται πλέον εἰς τὴν ἔρημον καὶ σιωπηλὴν κοιλάδα. Ἐσίγησεν ἡ μυστηριώδης φωνή, καὶ ἡ μουσικὴ ἣν ἐνόμιζον ὅτι ἤκουον... καὶ πρόδρομος τῆς ἐπερχομένης νυκτός, βαθυτέρα ἤδη σκιὰ ὑπομέλαινα περικαλύπτει καὶ ἀμαυροῖ τὰ δένδρα καὶ τοὺς θάμνους τῆς χαράδρας...

Ὦ! πόσον φλέγει ἡ κεφαλή μου! Νομίζω, ὅτι ἐὰν προσψαύσω τὸ πυρετῶν εἰς τὸ καύστικόν μέτωπόν μου ἀμέσως φλὸξ θ' ἀναπηδήσῃ ἀπὸ τὸν φώσφορον. Φοβοῦμαι ὅτι παραληρῶ. Εἰς ὕδωρ κατάψυχρον βαπτίζω τὰς ἄκρας ἀθόνης καὶ ψαῶν τοὺς κροτάφους πειρῶμαι νὰ καταπραύνω τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ ἐγκεφάλου τὴν κάμινον. Εἰς νεφίδια ἀτμοῦ λεπτότατου ἐξετιμήσθη ἀμέσως τὸ ὕδωρ. Ξηρὰ ἀπέμεινεν ἡ διαβροχος ὀθόνη... Καλύπτω τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ τῶν χειρῶν· Θέλω νὰ λησμονήσω, ἀπόψε τοὐλάχιστον· καὶ τὴν λήθην ἐπικαλοῦμαι νὰ μὲ λυτρώσῃ ἀπὸ τὸν πυρετὸν καὶ τὴν φλόγα τῆς ἀλγεινῆς ἀναμνήσεως. Σὲ ἐπικαλοῦμαι εὐεργέτα ὕπνε! Ὄνειροι, ἐὰν πέπρωται νὰ ἐπιφοιτήσητε, σταρφῆτε ἠπίως, ἐκτυλιχθῆτε γλυκέος περὶ ὅ,τι δὲν τολμῶ ἐγρηγορῶν ν' ἀτενίσω... Καὶ ὑπὸ τὰς πτέρυγάς σας τὰς χρυσᾶς, τὴν πτῆσιν σας τὴν κούφην, ἃς πραϋνθῶσι τὰ

μὲ ἀπομακρύνῃ, διότι ἐνωθεῖσα μὲ τὸν Ζδισλαΰον, ἀπέκτησα τὸ δικαίωμα νὰ ὑποφέρω καὶ νὰ ἀποθάνω μετ' αὐτοῦ καὶ δι' αὐτόν.

Ἡ Ἀνιέλα δὲν εἶχεν ὑπερτιμήσει τὸ ψυχικὸν αὐτῆς σθένος. Μετ' ἀζιοθαυμάστου εὐσταθείας ἐξεπλήρωσε τὸ ἀλγεινὸν αὐτῆς καθῆκον. Τὴν κεφαλὴν ἔχων ἐστηριγμένην ἐπὶ τοῦ στήθους της, ὁ Ρωμάνσκης ὑπέστη τὴν δεινὴν ἐγχείρησιν, ἣ ἥτις ὅμως ἔσχεν εὐτυχῆ ἔκβασιν. Ὁ Ζδισλαΰος, χάρις εἰς τὸν ἰσχυρόν του ὀργανισμὸν καὶ εἰς τὰς περιποιήσεις τῶν συγγενῶν αὐτοῦ καὶ τῶν φίλων, ἀλλ' ἰδίως χάρις εἰς τὰς φροντίδας, δι' ὧν τὸν περιέβαλλεν ἡ προσφιλὴς αὐτῷ καὶ πλήρης ἔρωτος Ἀνιέλα, δὲν ἐβράδυνε νὰ συνέλθῃ· ὥστε ἠδυνήθησαν νὰ μεταφέρωσιν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον Ραζεβόσκη, ὅπου καθ' ἅπασαν τὴν μακρὰν αὐτοῦ νόσον ἔτυχε πάσης δυνατῆς περιποιήσεως. Ὁ Καζιμίρας Νορμούντ, ὅστις εἶχεν ἰαθῆ ταχέως ἐκ τοῦ ἐλαφροῦ αὐτοῦ τραύματος, εἶχεν ἐπιστρέψει εἰς τὸ στρατόπεδον, ἅπως νέους ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀντιμετώπιση κινδύνους.

Τοῦ ἔαρος ἐπελθόντος, ὅ τε Ζδισλαΰος καὶ ἡ Ἀνιέλα μετέβησαν εἰς ἀπομεμονωμένην τινὰ ἔπαυλιν, μετὰ τῶν γονέων τῆς νύμφης. Ἐκεῖ δέ, ἐν μέσῳ τῶν ἀνθέων, τῆς χλόης καὶ τῆς ἡσυχίας, περιμένουσι μετὰ θρησκευτικῆς ἀποθιθήσεως τὸ τέλος τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου πολέμου, ἐκθειάζοντες τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν καρτερίαν τῶν ἀκαταβλήτων προμάχων τῆς πολωνικῆς ἐλευθερίας.

Ἡ καρδία τῆς Ἀνιέλας δὲν ἠπάτησεν αὐτὴν καὶ τὴν φορὰν ταύτην. Ἐν τῷ συζύγῳ αὐτῆς εὗρε πάνθ' ὅσα δύνανται νὰ καταστήσωσιν εὐτυχῆ τὴν ἀληθῶς ἐνάρετον καὶ συνετὴν γυναῖκα. Δόξα τῆς εἶναι, κατὰ πάν ποίητήν, ἡ εὐτυχία ἣν ὁ Ζδισλαΰος φέρει κεχαραγμένην ἐπὶ τοῦ προσώπου, καὶ ὁ Ζδισλαΰος χαίρει ὅτι ἡ Ἀνιέλα γινώσκει καὶ αἰσθάνεται διότι κατέστησεν αὐτὸν εὐτυχῆ. Οὕτως, ὁ εἷς εἶναι, κατὰ πάντα ἄξιος τοῦ ἄλλου καὶ ἀνευρίσκουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὴν ἀνεζάντλητον πηγὴν τῆς ἀγωτέρας ἐπιγείου εὐτυχίας.

Σημ. μεταφραστοῦ. — Τὸ δίήγημα τοῦτο, τὸπρῶτον, ὅπερ ἔγραψεν ἡ συγγραφεὺς ἐν τῇ πολωνικῇ γλώσσῃ,—διότι τὰ πρῶτα αὐτῆς φιλολογικὰ ἔργα εἶχε γράψει γαλλιστί,—ἐδημοσιεύθη καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ ἐπανάστασις ἐθριάμβευεν ἔτι ἐν Πολωνίᾳ, καὶ οἱ ἐκεῖ πατριῶται μεγίστας εἶχον περὶ ἀποτινάξεως τοῦ ρωσσικοῦ ζυγοῦ ἐλπίδας. Δυστυχῶς ὅμως αἱ ἐλπίδες αὗται ἐψεύσθησαν. Ὁ ἀριθμὸς ὑπερίσχυσε καὶ τὴν φορὰν ταύτην τῆς ἀρετῆς, καὶ ἡ Πολωνία ὑπεκύφεν αὖθις εἰς τὴν σκληρὰν εἱμαρμένην της. Ὅτε τὰ ρωσσικὰ ὅπλα θριαμβεύσαντα ἐδέσμευσαν διὰ βαρυτέρων ἔτι ἁλύσεων τὴν εὐγενῆ, ἀλλ' ἀτυχῆ ἐκείνην χώραν, ὅτε ἄλλος ὑπουργὸς δὲν ἠσθάνθη νὰ ἐξαγγείλῃ ἀπὸ τοῦ βουλευτικοῦ βήματος τοῦ φιλελευθεροτέρου καὶ ἱπποτικωτέρου τῶν ἐθνῶν τὴν χλευαστικὴν ἐκείνην βλασφημίαν· Ἡ τάξις βασιλεύει ἐν Βαρσοβίᾳ, — τὸ δίήγημα τοῦτο κατεσχέθη, τὰ ἀντίτυπα ἐκαήσαν διὰ χειρὸς τοῦ δημίου, οἱ τολμῶντες νὰ ἀναγινώσκωσιν αὐτὰ εἰς σκηνὰς ὑπεβάλλοντο τιμωρίαν καὶ ἐρευναι ἐγένοντο ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς συγγραφέως, ἥτις ἠπειλήθη ὅτι θὰ ἐξωρίζετο εἰς Σιβηρίαν ἂν ἐν καὶ μόνον ἀπέκρυπτεν ἀντίτυπον. Πάντα ταῦτα ὅμως δὲν ἰσχύσαν νὰ τὰ καταστρέψωσιν. Οὐχὶ ἕν, ἀλλὰ πολλὰ ἀντίτυπα διεσώθησαν, δὲν ὑπάρχει δὲ ἀληθὴς πολωνικὴ οἰκογένεια μὴ ἀναγνοῦσα τὸ ἀφελὲς τοῦτο δίήγημα. — Βιβλία ἐξαίροντα τὰς ὑπερῆς τῆς πατρίδος καὶ τῆς ἐλευθερίας θυσίας θὰ ἐναγιωσκωνται πάντοτε ἀπλήστως ὅπου τοῦξινον ἡ χεὶρ βαρύνει καὶ τὸ πάτριον ἔδαφος μιαίνεται ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων ἀλμόχαρους δεσπότου.

Π. Πανας.

σλγη τοῦ ἀφρυπνοῦντος καὶ τὰ παραλη-
ρήματα.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΓΑΝΕΛΗΣ

ΚΑΙ ΨΙΛΗΝ ΚΑΙ ΒΑΡΕΙΑΝ

ΑΝΕΥ

ΨΙΛΗΣ ΚΑΙ ΒΑΡΕΙΑΣ

Ἐν τινι περὶ ψιλῆς καὶ βαρείας διατριβῇ, ἣν ἀνέγνων ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 142 τῆς Ἑβδομάδος, γεγραμμένην παρ' ἀνδρὸς περιεσπουδάστου μοι ἐν τοιούτοις ζητήμασι πρῶτον ἔγνων ὅτι ὄχι ἐγὼ πρῶτος, ἀλλὰ καὶ ἄλλος προ ἐμοῦ, ὁ γερμανὸς καθηγητὴς Ad. Meingast, κατὰ τὸν 1880, ἐπιστημονικῶς ἐζήτησε γ' ἀποδείξῃ, ὅτι καὶ ἡ βαρεῖα κακῶς γράφεται καὶ ἡ ψιλὴ διὸ ἀπῄτησε τὴν ἀπάλειψιν ἀφοτέρων. Καὶ τοῦτο μὲν με καταπνίφανεν, ὡς ἔχοντα ὑπὲρ τῆς προτάσεώς μου τοιοῦτον διακεκριμένον ἑλληνιστήν, καίτοι ἐκεῖνος μὲν ζητεῖ ἵνα τὴν βαρεῖαν ἀντικαταστήσῃ ὁπουδήποτε ἡ ὀξεῖα, ἐγὼ δὲ προτείνω τὴν τελείαν ἀπάλειψιν γραφοῦ τόνου, ὅπου βαρεῖα τίθεται· τοῦτο δ' ἐπειδὴ ὀνομάζω ὅτι ὅσα βαρύνονται, ταὐτὸ εἰπεῖν ὅσαι λήγουσαι προφέρονται κατόπιν, ὡς π. χ. καὶ, δὲ, θὰ, πλὴν, καθὼς, καιρὸς, ὁμαλὸς,—οὐδόλως χρεία νὰ ἀξιώνωνται, εἰμὴ προ τελείας, κόμματος ἢ ἐγκλιτικῆς.

Περὶ δὲ τῆς ψιλῆς, καὶ ὁ Meingast καταδικάζει αὐτὴν εἰς τελείαν ἀπάλειψιν· ἐκεῖνος μὲν δι' οἱουσδήποτε ἐπιστημονικοὺς λόγους, ἐγὼ δὲ διὰ μόνον τὸν ἁπλούστατον, ὅτι χαρακτηρίζει αὐτὴν ἀριδήλως ἡ ἀπουσία τῆς δασείας· ὅτι ἂν φωνῆεν ἀρκτικὸν λέξεως, ἐὰν δὲν φέρῃ δασεῖαν, μένει ψιλόν, καθὼς αὐτὸ θέλει· μάλιστα δὲ δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι φέρον τὸ πνεύματικὸν σημεῖον ἀναιρεῖ τὴν ψιλότητά του. Ὥστε ἡ ψιλὴ, ὡς σημεῖον ψιλώσεως, ὑπάρχει ἀποκεκηρυγμένη κατὰ πάντα λόγον, ἀφοῦ καὶ ἡ ἀλλὴ ἀνάγκη αὐτῆς τε καὶ τῆς βαρείας, ὡς σημείων χρησιμευόντων ποτὲ πρὸς χωρισμὸν τῶν λέξεων ἀπ' ἀλλήλων, ἐξέλιπε σήμερον καθ' ὁλοκληρίαν, χάρις εἰς τὴν τυπογραφικήν.

Τοῦτο μόνον μοῦ δάκνει τὸν συλλογισμόν, ὡς πρὸς τὴν βαρεῖαν· ὅτι ἄνευ αὐτῆς, αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι ὁ, οἱ, αἱ, ὅ, θὰ συγχέωνται μετὰ τῶν ἄρθρων ὁ, οἱ, αἱ, ὅ, καὶ οὕτως ἡ κατάληψις θὰ ἀποβαίνῃ πολλάκις δυσχερὴς εἰς τοὺς ἀναγνώστας. Ἀλλὰ καὶ τούτου εὔκολος εἶναι ἡ θεραπεία, καὶ ἰδοὺ πῶς· Ἐπειδὴ πάντων ἄρθρα ἐνγένει προφέρονται ὡς ἄτονα, τὰ δ' εἰρημένα ἀντωνυμίαι πάντοτε ὀξύτονοῦνται ἐν τῇ προφορᾷ, δίδεται νὰ ὀξύνωμεν ταύτας πρὸς διάκρισιν, κάθως πράττομεν πρὸς τῶν ἐγκλιτικῶν. Ἀλλὼς τε καὶ σπανίως ἀπαντῶνται αἱ τοιαῦται ἀντωνυμίαι.

Ἀλλ' ἐρωτῶμαι ὑπὸ τοῦ καλοῦ κ. γρόθοῦ μου ἀντιλέγοντος· Ἂν δικαιῶνται οἱ τυπογράφοι ἢ ἀπαιτήσωσι καὶ ἐφαρμόσουν τὴν συνοδικὴν ταύτην μὴ δὲν δικαιοῦνται καὶ οἱ φιλῶν πολεῖς διδάσκαλοι καὶ οἱ ἀπειρῶν πολυτέρων μαθηταί ὁ ἀπαιτήσουν ἵνα καταργηθῇ καὶ ἡ περισπωμένη καὶ τὸ ὑπογεγραμμένον ὡς περιττὰ πάντη περιττά;

Ἀποκρίνομαι, ὄχι· διότι ἐγὼ δὲν παρατείνω καταργήσιν τινὸς ὄχι ἐγὼ ἐρωτῶ εἰς ὅ,τι παρεδόθη ἡμῖν ἀπεκδεχόμενος ἐξ αὐτοῦ ὁδηγίας ἐν τῷ μέλλοντι. Ἐγὼ δὲν λέγω ὅ,τι ἀπαλειφθῇ, ἀλλὰ ὅ,τι σημαίνεται καὶ μετὰ τὴν ἀπάλειψιν. Ἡ ψιλὴ σημαίνεται καὶ θὰ σημαίνεται ἔκτε τῆς ἀπουσίας τῆς δασείας καὶ ἐκ τῆς ἀληθοῦς ψιλώσεως τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος· θὰ διακρίνεται λοιπὸν ἡ θέσις αὐτῆς καὶ μὴ φαινομένης. Καὶ ἡ βαρεῖα δ' ὡσαύτως θὰ σημαίνεται ἐκ τῆς ἀπουσίας παντοφαλοῦ τόνου ἐπὶ τῆς λήγουσης, παραλήγουσης ἢ προπαραλήγουσης πάσης λέξεως ἑλληνικῆς.

Ὥστε οὐτε καινοτομῶ πράγματι, ἀλλὰ τηρῶ τὰ πάντα ὡς εἶχον μέχρι τοῦδε· μόνον δὲ καθαρίζω ἓν μέρεί τὸ μεταξὺ δύο στίχων λευκόν, αὐτοῦ τούτου τοῦ λευκοῦ λειτουργοῦντος πληρέστατα, ἐντελέστατα καὶ ἀναμφιβόλως ὅ,τι ἡ ψιλὴ καὶ ἡ βαρεῖα.

Εἴμεθα κτίσματα λογικὰ, δίκαια ἢ ἄφρονα καὶ παρορεύσωμεν τέλος πάντων κατά τι, πρόσδον πραγματικήν, ὄχι ἀναξίαν λόγου πρόσδον. Λυπηθῆτε νὰ φέρετε κωλύματα ὅπου οὔτε καταργήσις ἀσεβὸς πρὸς τὰς παραδόσεις, οὔτε ζημία, οὔτε δαπάνη τις, οὔτε δυσχέρεια πολλὴ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς μέχρι τοῦδε ἕξεως τοὐναντίον δὲ, ἐν τῇ τυπογραφικῇ καὶ ἐν τῇ στοιχειοχυτικῇ οἰκονομίᾳ χρόνου καὶ χρήματος, καὶ εὐκολίας, καὶ γλαφυρότητος τύπου, καὶ τυπογραφικῶν παρορραμάτων ἐλαττώσις. Τὸ φρικῶν «Κακὸν εὐ κείμενον μὴ τάραττε» ἀρά γε ἐφαρμόζεται εἰς ὅλα ἐν γένει; Ἐὰν ἐν μέσῃ ὁδῷ ὁμαλῇ πρόσχῃ βράχυ ἀκμὴ στερεῶς ἔχουσα, δὲν πρέπει χάριν τοῦ διαβάσου νὰ συντρίβεται τὸ εὐ κείμενον κακόν; ἀφοῦ μάλιστα ὁ βράχος ἐκεῖνος δὲν ἐξαφανίζεται, ἀλλὰ μόνον ἐξομαλίζεται;

Τῇ ἀληθείᾳ, ἐὰν τοιοῦτο προφανέστατον ἀγαθὸν παρορασθῇ, ποίαν ποτὲ πρόσδον δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν; ποίαν ποτὲ ἀπόπειρα βελτιώσεως δὲν θὰ ἀναγάγῃ; Ἡ καθ' ἡμᾶς ἐφημεριδογραφία διστάζει· ἐπειδὴ ὀκνήσῃ, ἂς ἐνθυμηθῇ ὅτι αἱ ἐφημερίδες εἶχον χλευάσει τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀτμοῦ ἐπὶ τῶν σιδηροδρόμων ὡς χιμαιρικήν, καὶ ἂς προσέξῃ μήποτε προτοιαύτης σήμερον ἀφθαλμοφανῶς προσδευτικῆς προτάσεως κατακριθῇ ἐπ' ἐσχάτῃ ἀβλεψίᾳ ἢ καὶ ἀπολμίᾳ. Τίς φόβος; Εἰς ποῖον ἀναγνώστην ἐφημερίδος θὰ καθίστατο ἐπαισθητὴ ὡς ἔλλειψις ἡ ἀπουσία τῆς βαρείας καὶ τῆς ψιλῆς.

Δὲν λέγω εἴπωμεν περὶ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ καθ' ἡμᾶς Πανεπιστημίου. Εἰδον, βλέπουν, θὰ ἴδωσι. Τὸ μέλλον θ' ἀποφασίσῃ.

Ι. ΙΣΑΑΚΙΔΗΣ ΣΚΥΛΙΣΣΗΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΝΕΥ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

Ἡ Καρχηδὼν ἀναζῶσα! Ὁ καρδινάλιος Λαβιζέρι ὑπέβαλεν ἐσχάτως εἰς τὸν Μέγαν καὶ τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν σχέδιον ἀνοικοδομήσεως τῆς πατρίδος τοῦ Ἀννίβα. Κατὰ τὰς ἰδέας τοῦ καρδιναλίου ἡ νέα Καρχηδὼν γενομένη ἀποκλειστικῶς χριστιανική, θὰ καθιστᾷ τὸ κέντρον τῶν ἐν Ἀφρικῇ καθολικῶν ἱεραποστολῶν.

Πῶς ἔχανον ἄλλοτε τὸν καιρόν των; Κάποιος περιεργάζεται καταχωρίζει γράφει ὁ Κάφρης, τοὺς μόνον τοῖς περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολουμένοις γνωστὰς καρκίνους Λέοντος τοῦ Φιλοσόφου, στίχους δηλαδὴ ἀναγινωσκομένους ἀδιαφόρως ἀπὸ δεξιῶν καὶ ἀπ' ἀριστερῶν· Κύριος οἰδε πόσας ὁ εὐλογημένος ἠγρύπνησε νύκτας πρὸς συνάρμολόγησιν τῶν πολλάκις κενῶν ὅλως σημασίας στίχων τούτων! Ἐν τούτοις ὁ Λέων οὗτος, ζῶν ἐπὶ Θεοφίλου τοῦ εἰκονομάχου, ἀπήλαυσε φήμης τοιαύτης, ὥστε ὁ Ἐλ-Μαμούν, ὁ φιλόμουσος υἱὸς τοῦ μεγάλου Χαλίφου Ἀαρὼν ἐρ-Ρασχίδ, προσέφερε τῷ Θεοφίλῳ ἑκατὸν κεντηνάρια χρυσίου καὶ φιλίαν παντοτινήν, ἐὰν τῷ ἔπεμπε τὸν φιλόσοφον. Ὁ βασιλεὺς ὅμως ἐδέχθη τὴν ἀνταλλαγὴν ταύτην καὶ τὸν τέως ἠμελημένον λόγιον μεγάλως περιεποιήθη καὶ Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης ἀνέδειξε.

Σοφὸς ἐγὼ γε ἤδη ὠνάνω, χαρὰ τῶν ἄλλω,
γελῶ τὰ κάτω λέγων, ἄνω παραχῶν ἀν ὦ,
ἤδη ἐγὼ γε σοφός.
Ὦ! σὺν, ἄναρχε, νόμον ἔχρανα νόσω
Σοὶ τῷ φωτὶ σοφὸς ἴτω Φώτιος
Νῷ ἐλατὰ μὴ ὀνητὰ σοφὸς ἄτη νοήματα,
[Λέων.

Νοσῶ, σὺ ὃς ἡ ἴαμα, Ἰησοῦ σῶσον.
Νίψον ἀνομήματα, μὴ μόναν ὄψιν.
Ἱερὰ σὰ παρὰ χείλη, Ἥλιε, χαρὰ πᾶσα ῥεῖ.
Νόμον, ὁ κοινὸς, ἔχε σὺν οἰκονόμον.
Ἴτε τάφῳ, σὺ δ' ἔδυς, ὦ φατέ τί.
Ἀμῶς, ἴασαι νότον, ἴασαι σῶμα.
Σάρκας ἃς εἵλες, ἄναξ, ἔσω ὡς ἔξανας ἐ-
[λείσας ἄκρας.

Σὸς εἰμί, τίμιε, σός.
Ἀβά, φάγε μέγα φάβα.
Ὦ γένος ἐμῶν, ἐν ὦ μέσον ἐγώ.
Ἀναβάσατε τὰ σάβανα.
Νοσῶ, Σῶτερ, ὑπὸ πυρετοῦ, σῶσον.
Ἐρεῖς ὁ ἐν Σάμῳ Θωμᾶς νέος ἱερέ.
Ἄναξ, θεάνη, ἄττα ἡ κατέζανα.
Νομικῶν ἀφβὰς ἐξέλεξε Σάββας ὄχιμον.
Εἰπέ, φῶ αἷμα Δαμιανὸς ἔπιε;
Σοφὰ τε καὶ μή, γῆ μία καὶ τάφος.
Εἶπεν ἄφρον, ὀρφανὲς πῖε.
Εἰς ὅλα καλὸς εἶ.
Ὦ Πόρτιε, πρέδευε δέρσεν τρόπῳ
Νοτὶς ἔβαλε, σοφὸς ἔλαβε σῖτον.
Ἔλε ἐμέ, σοφέ, νέφος ἐμὲ ἔλε.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Οἱ μὴ θέλοντες τὴν «Ἑβδομάδα» κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος δὲν εἶναι ἀνάγκη οὔτε νὰ ἐπιστρέψωσι τὸ φύλλον οὔτε νὰ δηλώσωσιν, ἀρκεῖ νὰ μὴ πληρώσωσιν ἐντὸς τοῦ Δεκεμβρίου.

ΤΥΠΟΙΣ ΑΡ. ΠΑΠΑΔΕΞΑΝΔΡΗ καὶ ΑΛ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ